

คู่มือ

มาตรการส่งเสริมความปลอดภัยของสถานศึกษา
(แนวทางการคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียน)
ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๗

โรงเรียนอนุบาลวิชาวชิกร

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

โรงเรียนอนุบาลวิชาวชิกร ได้จัดทำคู่มือเล่มนี้ขึ้นเพื่อให้สถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการจัดทำมาตรการส่งเสริมความปลอดภัยในสถานศึกษา ซึ่งเป็นแนวทางเดียวกับคู่มือการจัดทำแนวทางการคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียนสำหรับโรงเรียนเอกชน ที่สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนได้จัดทำขึ้นเมื่อปี ๒๕๖๖ เพื่อนำมาปฏิบัติเมื่อเผชิญเหตุความไม่ปลอดภัย ต่อนักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา ระหว่างที่จัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสมและทันต่อเหตุการณ์ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ข้อ ๑. การจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัย เร่งสร้างสถานศึกษาปลอดภัยเพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นของสังคมและป้องกันจากภัยคุกคามในชีวิตรูปแบบใหม่และภัยอื่น ๆ

โรงเรียนอนุบาลวิชาวชิกรหวังเป็นอย่างยิ่งว่าแผนเผชิญเหตุความปลอดภัยสถานศึกษาเล่มนี้ จะช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ปฏิบัติงานในสถานศึกษา ได้เป็นอย่างดี ขอขอบคุณคณะทำงานทุกท่านที่ได้ร่วมกันจัดทำจนสำเร็จบรรลุตามวัตถุประสงค์

โรงเรียนอนุบาลวิชาวชิกร

สารบัญ

หน้า

คำนำ.....	ก
สารบัญ.....	ข
สารบัญแผนผัง	ค
หลักการและแนวคิด.....	ด
วัตถุประสงค์.....	๒
การดำเนินการของโรงเรียน.....	๓
แนวทางการคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียน	๕
๑. ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์	๖
๑.๑ การล่อลวงละเมิดทางเพศ/การคุกคามทางเพศ	๖
๑.๒ การทะเลาะวิวาท.....	๙
๑.๓ การกลั่นแกล้งรังแก	๑๒
๑.๔ การทำร้าย/ล่อลวง ลักพาตัว	๑๕
๑.๕ การลงโทษนักเรียนเกินกว่าเหตุ.....	๑๘
๑.๖ ภัยอื่นๆ.....	๒๑
๒. ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ.....	๒๒
๒.๑ อุบัติเหตุภายนอกสถานศึกษา.....	๒๕
๒.๒ อุบัติเหตุภายในสถานศึกษา	๒๕
๒.๓ ภัยธรรมชาติ	๓๑
๒.๔ ภัยอื่นๆ.....	๓๔
๓. ภัยที่เกิดจากผลกระทบต่อสุขภาวะทางกายและจิตใจ	๓๕
๓.๑ ภาวะจิตเวช ติดเกม ภัยไซเบอร์ การพนัน การติดยาเสพติด	๓๕
๓.๒ โรคระบาด โรคติดต่อในสถานศึกษา มลภาวะเป็นพิษ และอาหารเป็นพิษ.....	๓๗
๓.๓ ภัยอื่นๆ.....	๔๑
บรรณานุกรม.....	๔๒
ภาคผนวก.....	๔๓
คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการความปลอดภัยในสถานศึกษา ปีการศึกษา ๒๕๖๗.....	๔๔
คำสั่งแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ดูแลระบบ MOE Safety Center ของโรงเรียนอนุบาลวิชาวร	๔๖

สารบัญแผนภาพ

หน้า

แผนภาพที่ ๑ ขั้นตอนการดำเนินการของโรงเรียน.....	๔
แผนภาพที่ ๒ แนวทางการคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียนกรณีการล่อลวงละเมิดทางเพศ/การคุกคามทางเพศ...	๘
แผนภาพที่ ๓ แนวทางการคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียนเมื่อเกิดเหตุทะเลาะวิวาท	๑๑
แผนภาพที่ ๔ แนวทางการคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียนกรณีการกลั่นแกล้งรังแก (Bully).....	๑๔
แผนภาพที่ ๕ แนวทางการคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียนกรณี การทำร้าย/ล่อลวง ลักพาตัว.....	๑๗
แผนภาพที่ ๖ แนวทางการคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียนกรณี การลงโทษนักเรียนเกินกว่าเหตุ.....	๒๐
แผนภาพที่ ๗ แนวทางการคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียนกรณี อุบัติเหตุภายนอกสถานศึกษา	๒๔
แผนภาพที่ ๘ แนวทางการคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียนกรณี อุบัติเหตุภายในสถานศึกษา.....	๓๐
แผนภาพที่ ๙ แนวทางการคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียนกรณี ภัยธรรมชาติ.....	๓๓
แผนภาพที่ ๑๐ แนวทางการคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียนภัยที่เกิดจากผลกระทบต่อสุขภาพทางกายและจิตใจ	๔๐

หลักการและแนวคิด

ปัจจุบันสถานการณ์ความไม่ปลอดภัยในสถานศึกษา มีมากมายหลากหลายรูปแบบ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนได้จัดคู่มือการจัดทำแนวทางการคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียนสำหรับโรงเรียนเอกชน เป็นคู่มือที่โรงเรียนใช้เป็นแนวทางในการกำหนดมาตรการต่างๆของโรงเรียน ปฏิบัติเมื่อเกิดเหตุการณ์ความไม่ปลอดภัยกับนักเรียนโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษา และประเภทนานาชาติ การดำเนินงานคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียน แบ่งออกเป็น ๓ กลุ่ม คือ

๑) ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ หมายถึง ภัยที่เกิดจากการล่อลวงละเมิดทางเพศ, การคุกคามทางเพศ, การทะเลาะวิวาท, การกลั่นแกล้งรังแก, การทำร้าย/ล่อลวง ลักพาตัว, การลงโทษนักเรียนเกินกว่าเหตุ และภัยอื่นๆ

๒) ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ หมายถึง ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุภายนอกสถานศึกษา, อุบัติเหตุในสถานศึกษา, ภัยธรรมชาติ และภัยอื่นๆ

๓) ภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ หมายถึง ภัยที่เกิดจากภาวะจิตเวช ติดเกม ภัยไซเบอร์ การพนันและการติดยาเสพติด, โรคระบาด โรคติดต่อในสถานศึกษา มลภาวะเป็นพิษ และอาหารเป็นพิษ และภัยอื่นๆ

ซึ่งทางโรงเรียนได้เห็นถึงความสำคัญในเรื่องความปลอดภัยจึงได้นำแนวทางจากคู่มือการจัดทำแนวทางการคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียนสำหรับโรงเรียนเอกชนที่สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนได้จัดทำขึ้นเมื่อปี ๒๕๖๖ มาจัดทำมาตรการส่งเสริมความปลอดภัยในคู่มือเล่มนี้ซึ่งให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดทำมาตรการส่งเสริมความปลอดภัยในสถานศึกษา
๒. เพื่อให้ผู้บริหาร ครู และบุคลากรของโรงเรียนเอกชนมีการดำเนินการคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

ประโยชน์

๑. โรงเรียนมีมาตรการส่งเสริมความปลอดภัยตามที่กฎกระทรวงกำหนด
๒. นักเรียนได้รับการปกป้อง คุ้มครอง และดูแลความปลอดภัย
๓. ผู้บริหาร ครู บุคลากรของโรงเรียน และเจ้าหน้าที่ มีแนวทางในการคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียน
๔. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับทราบข้อมูลครบถ้วนและทันต่อเหตุการณ์ เพื่อดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

การดำเนินการของโรงเรียน

๑. โรงเรียนควรตระหนักและให้ความสำคัญกับความปลอดภัยของนักเรียน โดยกำหนดเป็นนโยบายสำคัญประการหนึ่งของโรงเรียน และประชาสัมพันธ์ผ่านทางสื่อต่าง ๆ รวมทั้งสื่อออนไลน์ให้สาธารณชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนและผู้ปกครองได้รับทราบ

๒. แต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมความปลอดภัยในสถานศึกษา ซึ่งอาจจะประกอบไปด้วย ผู้รับใบอนุญาต ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือผู้จัดการ ครู หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยระบุหน้าที่ให้ชัดเจน

๓. จัดทำมาตรการส่งเสริมความปลอดภัยในสถานศึกษา โดยมีรายละเอียดขอบเขตครอบคลุม อย่างน้อย ๓ กลุ่มภัยหลัก ได้แก่ ๑) ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ ๒) ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ ๓) ภัยที่เกิดจากผลกระทบต่อสุขภาพทางกายและจิตใจ โดยแต่ละภัยประกอบด้วย ๓ มาตรการ คือ (๑) มาตรการการป้องกันเหตุ (๒) มาตรการช่วยเหลือขณะเกิดเหตุ และ (๓) มาตรการหลังเกิดเหตุ

๓.๑ มาตรการป้องกันเหตุ ควรประกอบไปด้วย การให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการเกิดเหตุนั้น ๆ การสำรวจวัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ และสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน ซึ่งอาจจะเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดภัยนั้น ๆ รวมทั้งมีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน กรณีเกิดเหตุ

๓.๒ มาตรการช่วยเหลือขณะเกิดเหตุ/แผนเผชิญเหตุ ควรระบุให้ชัดเจน ว่าหากเกิดเหตุ กับนักเรียน ใครควรทำอะไร อย่างไร

๓.๓ มาตรการหลังเกิดเหตุ ควรระบุแนวทางช่วยเหลือหลังเกิดเหตุ เช่น การช่วยเหลือ เยียวยา พ้นฟู

๓.๔ แจ้งให้ผู้บริหาร ครู บุคลากร เจ้าหน้าที่ และนักเรียน รับทราบและปฏิบัติตามมาตรการส่งเสริมความปลอดภัยในสถานศึกษาอย่างเคร่งครัด โดยอาจจะมีการซักซ้อม อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง

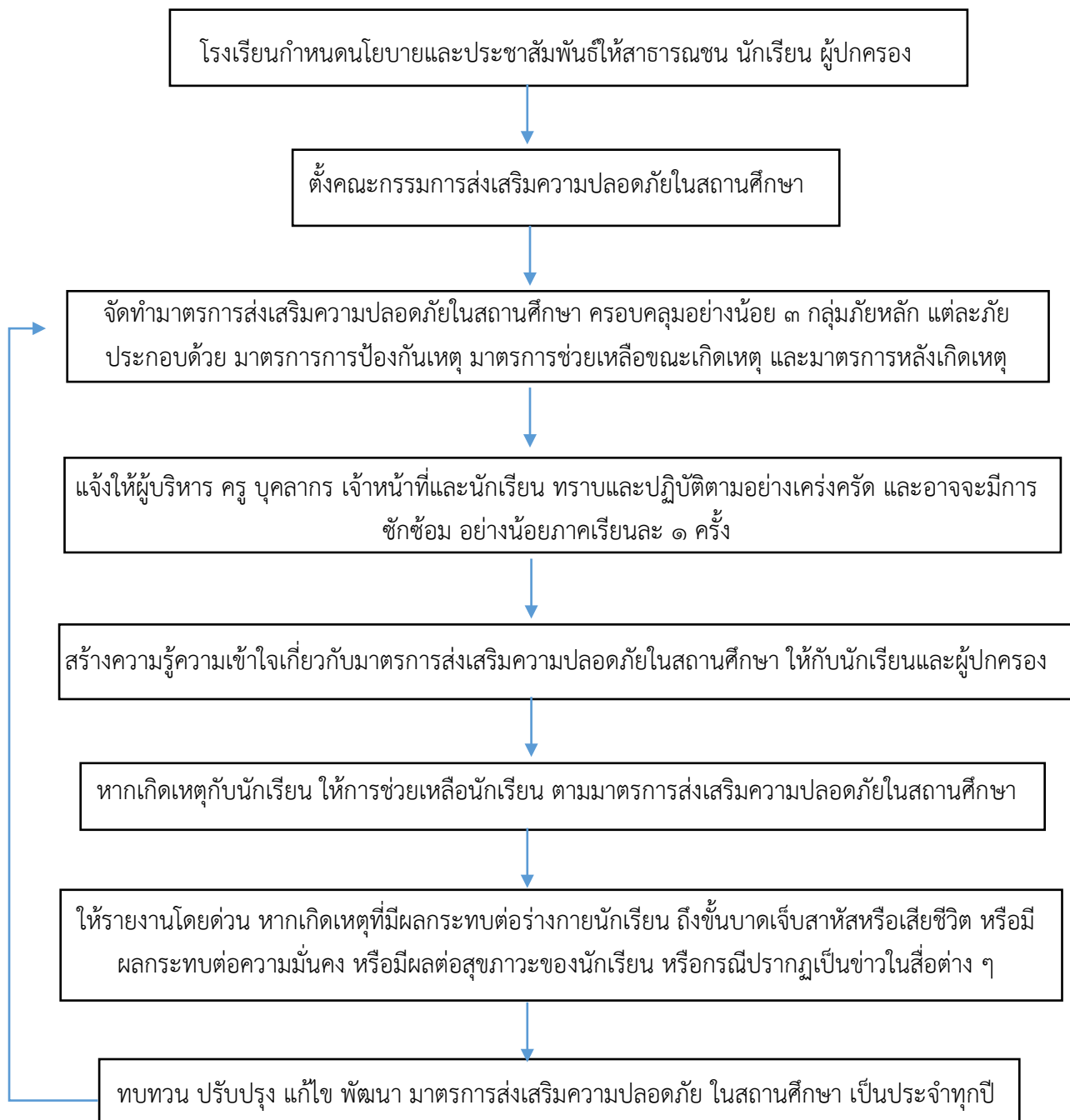
๓.๕ สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรการส่งเสริมความปลอดภัยในสถานศึกษา ให้กับนักเรียนและผู้ปกครอง ในวันที่ประชุมผู้ปกครอง หรือวันที่โรงเรียนจัดให้ผู้ปกครองมาร่วมกิจกรรม หรือทางสื่อสังคมออนไลน์

๓.๖ หากเกิดเหตุกับนักเรียน ต้องให้ความช่วยเหลือนักเรียนตามมาตรการส่งเสริมความปลอดภัย ในสถานศึกษาทันที

๓.๗ ให้งานโดยด่วน หากเกิดเหตุที่มีผลกระทบต่อร่างกายนักเรียนถึงขั้นบาดเจ็บสาหัสหรือเสียชีวิต หรือมีผลกระทบต่อความมั่นคง มีผลต่อสุขภาพของนักเรียน หรือกรณีปรากฏเป็นข่าวในสื่อต่าง ๆ ผ่านระบบ MOE Safety Center หรือรายงานสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด/สำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัด/ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ

๓.๘ ทบทวน ปรับปรุง แก้ไข พัฒนา มาตรการส่งเสริมความปลอดภัยในสถานศึกษา เป็นประจำทุกปี เพื่อให้การดำเนินการตามมาตรการส่งเสริมความปลอดภัยในสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ขั้นตอนการดำเนินการของโรงเรียน

แนวทางการคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียน

การดำเนินการคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียนมีขั้นตอน วิธีการปฏิบัติงาน และเครื่องมือ โดยมีผู้บริหาร และครูเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน และบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้ปกครอง ชุมชน คณะกรรมการบริหาร มีส่วนร่วมในการคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งการดำเนินงานคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียน แบ่งออกเป็น ๓ กลุ่มภัยหลัก ดังนี้

๑. ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ ได้แก่

- ๑.๑ การล่อลวงละเมิดทางเพศ/การคุกคามทางเพศ
- ๑.๒ การทะเลาะวิวาท
- ๑.๓ การกลั่นแกล้งรังแก
- ๑.๔ การทำร้าย/ล่อลวง ลักพาตัว
- ๑.๕ การลงโทษนักเรียนเกินกว่าเหตุ
- ๑.๖ ภัยอื่น ๆ

๒. ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ ได้แก่

- ๒.๑ อุบัติเหตุภายนอกสถานศึกษา
- ๒.๒ อุบัติเหตุภายในสถานศึกษา
- ๒.๓ ภัยธรรมชาติ
- ๒.๔ ภัยอื่น ๆ

๓. ภัยที่เกิดจากผลกระทบต่อสุขภาพทางกายและจิตใจ ได้แก่

- ๓.๑ ภาวะจิตเวช ติดเกม ภัยไซเบอร์ การพนันและการติดยาเสพติด
- ๓.๒ โรคระบาด โรคติดต่อในสถานศึกษา มลภาวะเป็นพิษ และอาหารเป็นพิษ
- ๓.๓ ภัยอื่น ๆ

๑. ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์

- ๑.๑ การล่วงละเมิดทางเพศ/การคุกคามทางเพศ
- ๑.๒ การทะเลาะวิวาท
- ๑.๓ การกลั่นแกล้งรังแก
- ๑.๔ การทำร้าย/ล่อลวง ลักพาตัว
- ๑.๕ การลงโทษนักเรียนเกินกว่าเหตุ
- ๑.๖ ภัยอื่น ๆ

๑.๑ การล่วงละเมิดทางเพศ/การคุกคามทางเพศ

๑.๑.๑ นิยาม การล่วงละเมิดทางเพศ/คุกคามทางเพศ หมายถึง การกระทำใด ๆ หรือพฤติกรรมที่ส่งไปทางเพศที่เป็นการบังคับ การใช้อำนาจที่ไม่พึงปรารถนาด้วยวาจา ข้อความ ท่าทาง แสดงด้วยเสียง รูปภาพ เอกสาร ข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ หรือสิ่งของลามกอนาจารเกี่ยวกับเพศ หรือกระทำการอย่างอื่นในทำนองเดียวกัน โดยมีเจตนาที่จะทำให้อีกฝ่ายได้รับความเดือดร้อนรำคาญ ได้รับความอับอาย หรือรู้สึกถูกละเมิดเหยียดหยาม ผู้ที่ถูกกระทำได้รับผลกระทบ ทั้งทางร่างกายและจิตใจ

๑.๑.๒ มาตรการการป้องกันเหตุ

๑) สร้างความรู้ความเข้าใจ และความตระหนักแก่ครู นักเรียน และผู้ปกครอง ในการป้องกันหาทางออกเมื่อต้องเผชิญกับเหตุการณ์การล่วงละเมิดทางเพศ/การคุกคามทางเพศ และสร้างกลไกการป้องกันนักเรียนจากการถูกละเมิด

๒) มีระบบการดูแลนักเรียน โดยครูบุคลากรเอาใจใส่นักเรียนอย่างใกล้ชิด

๓) ให้โรงเรียนดูแล ปกป้อง และคุ้มครองนักเรียน ไม่ให้ถูกล่วงละเมิดทางเพศ/ถูกคุกคามทางเพศ จากบุคคล ทั้งที่อยู่ภายในและภายนอกโรงเรียน

๔) จัดสถานที่ภายในโรงเรียนให้เหมาะสม เช่น มีกล้องวงจรปิด มีการจัดตั้งเวรยามตรวจตราพื้นที่จุดเสี่ยงเพื่อไม่ให้เกิดการล่วงละเมิดทางเพศ/การถูกคุกคามทางเพศ ระหว่างครูกับนักเรียน นักเรียนกับนักเรียน และจากบุคคลอื่น

๕) มีบทลงโทษที่รุนแรงและมาตรการที่เข้มแข็ง ต่อครู บุคลากร และเจ้าหน้าที่ของโรงเรียน ที่กระทำการล่วงละเมิดทางเพศ/การคุกคามทางเพศนักเรียน

๑.๑.๓ มาตรการช่วยเหลือขณะเกิดเหตุ

เมื่อเกิดเหตุนักเรียนถูกล่วงละเมิดทางเพศ/ถูกคุกคามทางเพศ ให้แยกตัวนักเรียนออกจากเหตุการณ์ดังกล่าว และประเมินสถานการณ์เพื่อให้การช่วยเหลือแก่นักเรียน ทั้งทางด้านร่างกาย และจิตใจ แจ้งผู้ปกครอง/ผู้ดูแลนักเรียนรับทราบ รวมทั้งประสานงานส่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สหวิชาชีพ สถานพยาบาล ศูนย์ MOE Safety Center ของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ บ้านพักเด็กและครอบครัว สถานีตำรวจ องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น และผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ เป็นต้น พร้อมติดตามและให้การช่วยเหลือกับนักเรียน

ทั้งนี้ให้ครูหรือผู้อยู่ในเหตุการณ์ รายงานการเกิดเหตุต่อผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายตามมาตรการส่งเสริมความปลอดภัยในสถานศึกษา เมื่อผู้อำนวยการโรงเรียนได้รับแจ้งเหตุดังกล่าวให้ดำเนินการตามมาตรการส่งเสริมความปลอดภัยในสถานศึกษา และลงบันทึกเหตุการณ์ในสมุดหมายเหตุรายวัน พร้อมทั้งรายงานต้นสังกัด

๑.๑.๔ มาตรการหลังเกิดเหตุ

๑) โรงเรียนตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริง และเชิญผู้ปกครองมาปรึกษาหารือ แนวทางในการแก้ไขปัญหาร่วมกัน ช่วยเหลือ เยียวยา พื้นฟูกรณีมีการกล่าวหาว่าครู/บุคลากรทางการศึกษา เป็นผู้กระทำการล่วงละเมิด/คุกคามทางเพศนักเรียน ให้ผู้บริหารโรงเรียนพิจารณาปรับเปลี่ยนหน้าที่ ย้าย/พักงาน หรือลงโทษตามอำนาจหน้าที่ ตามกรณีความรุนแรงและหนักเบาของเหตุการณ์

๒) รายงานผลการดำเนินการการแก้ไขปัญหาช่วยเหลือเยียวยา ผ่านระบบ MOE Safety Center หรือ รายงานสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด หรือสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัด หรือสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

๓) ทบทวน ปรับปรุง พัฒนา มาตรการส่งเสริมความปลอดภัยในสถานศึกษา เพื่อป้องกันการเกิดเหตุซ้ำ

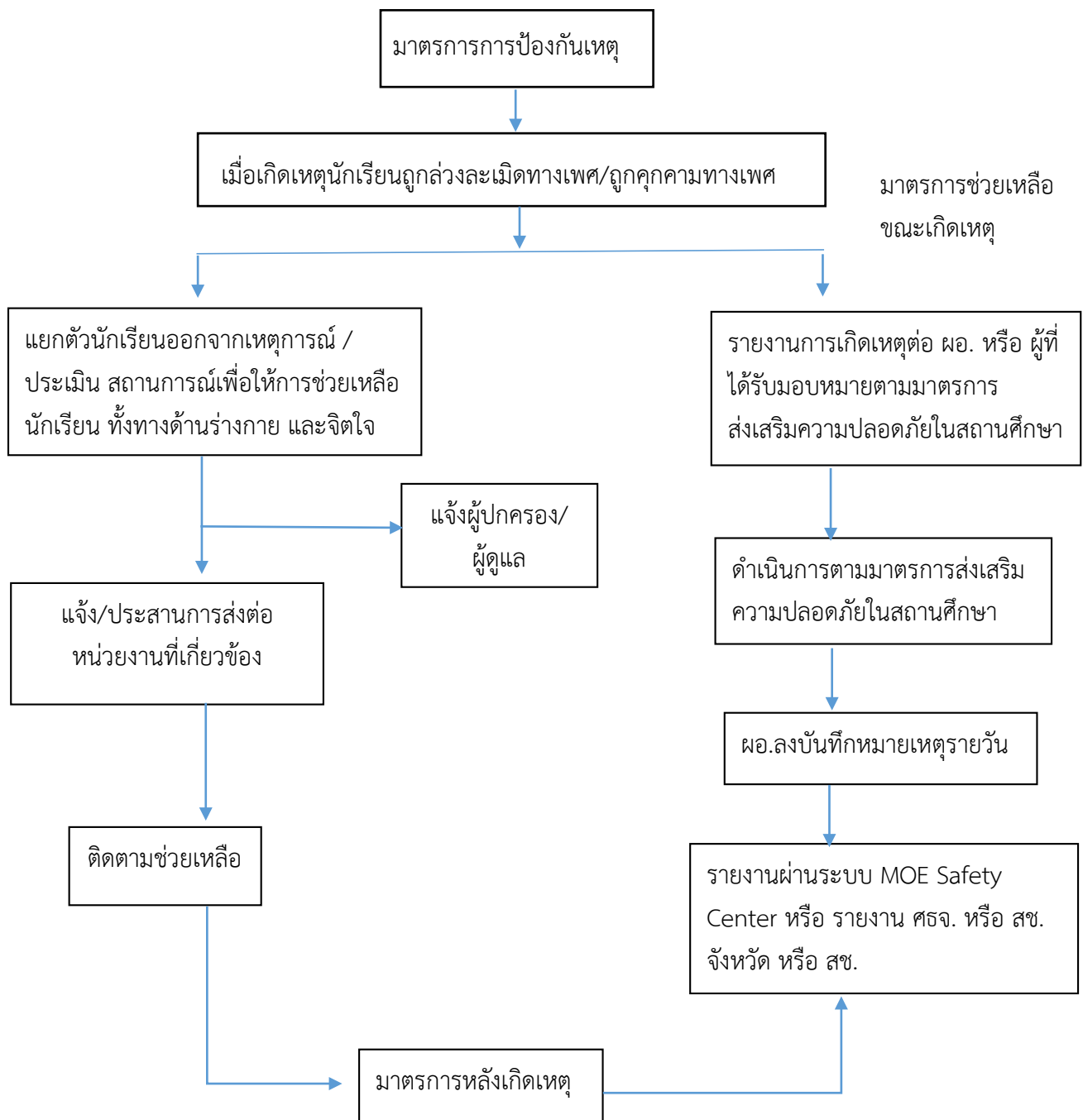
๑.๑.๕ หน่วยงานที่ติดต่อขอความช่วยเหลือ

- ๑) ศูนย์ MOE Safety Center ของกระทรวงศึกษาธิการ
- ๒) สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด/สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัด/สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
- ๓) สถานพยาบาล
- ๔) บ้านพักเด็กและครอบครัว
- ๕) สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
- ๖) ศูนย์ช่วยเหลือสังคม (OSCC) โทร. ๑๓๐๐
- ๗) สถานีตำรวจ
- ๘) สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
- ๙) นักจิตวิทยา
- ๑๐) ศาลเยาวชนและครอบครัว

๑.๑.๖ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

- ๑) พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖
- ๒) ประมวลกฎหมายอาญา ลักษณะ ๙ ความผิดเกี่ยวกับเพศ (มาตรา ๒๗๖ - ๒๘๗/๒)
- ๓) ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการลงโทษนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘
- ๔) กฎกระทรวงกำหนดความประพฤติของนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒

๑.๑.๗ แนวทางการคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียน กรณีการล่วงละเมิดทางเพศ/การคุกคามทางเพศ

๑.๒ การทะเลาะวิวาท

๑.๒.๑ นิยาม

การทะเลาะวิวาท หมายถึง สถานการณ์ความขัดแย้งระดับที่ใช้ความรุนแรงต่อกันด้วยคำพูด การใช้กำลัง และถึงขั้นใช้อาวุธทำร้ายกัน อาจเป็นการทะเลาะระหว่างบุคคล กลุ่มบุคคล หรือระหว่างองค์กร สถาบัน ทำให้เกิดสถานการณ์ตึงเครียด เกิดความหวาดระแวง ไม่ไว้วางใจกัน ไม่มั่นใจในความปลอดภัย ทั้งของตนเองและผู้อื่น เกิดการแบ่งฝักแบ่งฝ่าย เป็นพรรคเป็นพวก และขาดความสามัคคีปรองดอง ปัจจัยที่นำไปสู่การทะเลาะวิวาท ความอิจฉาริษยา ความไม่ชอบหน้า ความเป็นคู่อริ เช่น ไม่ชอบบุคลิกของอีกฝ่าย ต้องการแสดง ความเหนือกว่าผู้อื่น เช่น กรณีรับน้อง รุ่นพี่ใช้วาจาข่มขู่ การดื่มสุรา เสพสิ่งเสพติด ทำให้ขาดสติ อารมณ์และ ความคึกคะนองตามวัย เช่น วัยรุ่นยกพวกตีกัน

๑.๒.๒ มาตรการการป้องกันเหตุ

- ๑) สร้างความรู้ในการปลูกฝัง อบรม เกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น จัดอบรมสร้างทัศนคติของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ และจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เยาวชนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เช่น กีฬา ดนตรี เป็นต้น
- ๒) สังเกตพฤติกรรมความประพฤติของนักเรียนกลุ่มเสี่ยงต่อการทะเลาะวิวาทเป็นรายบุคคล เพื่อจัดกิจกรรมปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนักเรียน
- ๓) ครูประจำชั้น/ครูผู้สอน เอาใจใส่สร้างแรงจูงใจให้ทำดี และจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ ที่หลากหลาย ปรับเปลี่ยนเจตคติค่านิยม ฝึกคิดเป็น แยกแยะผิดชอบชั่วดี
- ๔) จัดให้มีระบบการดูแล คัดกรองความประพฤติ ติดตามและประสานความร่วมมือ กับ ผู้ปกครองอย่างใกล้ชิด
- ๕) จัดทำระบบเครือข่ายระหว่างผู้ปกครอง ชุมชน สถานศึกษา เพื่อการสื่อสารและสานสัมพันธ์ ร่วมมือป้องกันแก้ไขปัญหเกี่ยวกับพฤติกรรมนักเรียน

๑.๒.๓ มาตรการช่วยเหลือขณะเกิดเหตุ

เมื่อเกิดเหตุนักเรียนทะเลาะวิวาท ให้ผู้บริหาร/ครู/ผู้ที่ได้รับแจ้ง/ผู้เห็นเหตุการณ์ /หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เข้าระงับเหตุและดำเนินการเข้าช่วยเหลือนักเรียนทันที

กรณี ไม่พบผู้บาดเจ็บ ให้แจ้งผู้ปกครองทราบ

กรณีพบผู้บาดเจ็บ ให้ประเมินการอาการเบื้องต้นและปฐมพยาบาล หากมีอาการไม่รุนแรง ให้ส่งห้องพยาบาล หากมีอาการรุนแรง ให้ประสานสถานพยาบาลใกล้เคียงเพื่อนำนักเรียนไปรักษา พร้อมแจ้งผู้ปกครองทราบ

ทั้งนี้ให้ครูหรือผู้อยู่ในเหตุการณ์ รายงานการเกิดเหตุทะเลาะวิวาทต่อผู้อำนวยการโรงเรียน หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายตามมาตรการส่งเสริมความปลอดภัยในสถานศึกษา เมื่อผู้อำนวยการโรงเรียนได้รับแจ้งเหตุดังกล่าว ให้ดำเนินการตามมาตรการส่งเสริมความปลอดภัยในสถานศึกษา และลงบันทึกเหตุการณ์ ในสมุดหมายเหตุรายวัน พร้อมทั้งรายงานต้นสังกัด

๑.๒.๔ มาตรการหลังเกิดเหตุ

- ๑) ติดตามแก้ไขปัญหา ช่วยเหลือ เยียวยา พิ้นฟู
- ๒) รายงานผลการดำเนินการการแก้ไขปัญหาลูกช่วยเหลือเยียวยา ผ่านระบบ MOE Safety Center หรือ รายงานสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด หรือสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัด หรือสำนักงานคณะกรรมการ ส่งเสริมการศึกษาเอกชน
- ๓) จัดทำเป็นกรณีศึกษาเพื่อเป็นข้อมูลและแนวทางในการปกป้อง คุ่มครอง ช่วยเหลือ นักเรียน
- ๔) ทบทวน ปรับปรุง พัฒนา มาตรการส่งเสริมความปลอดภัยในสถานศึกษาเพื่อป้องกันการเกิดเหตุซ้ำ

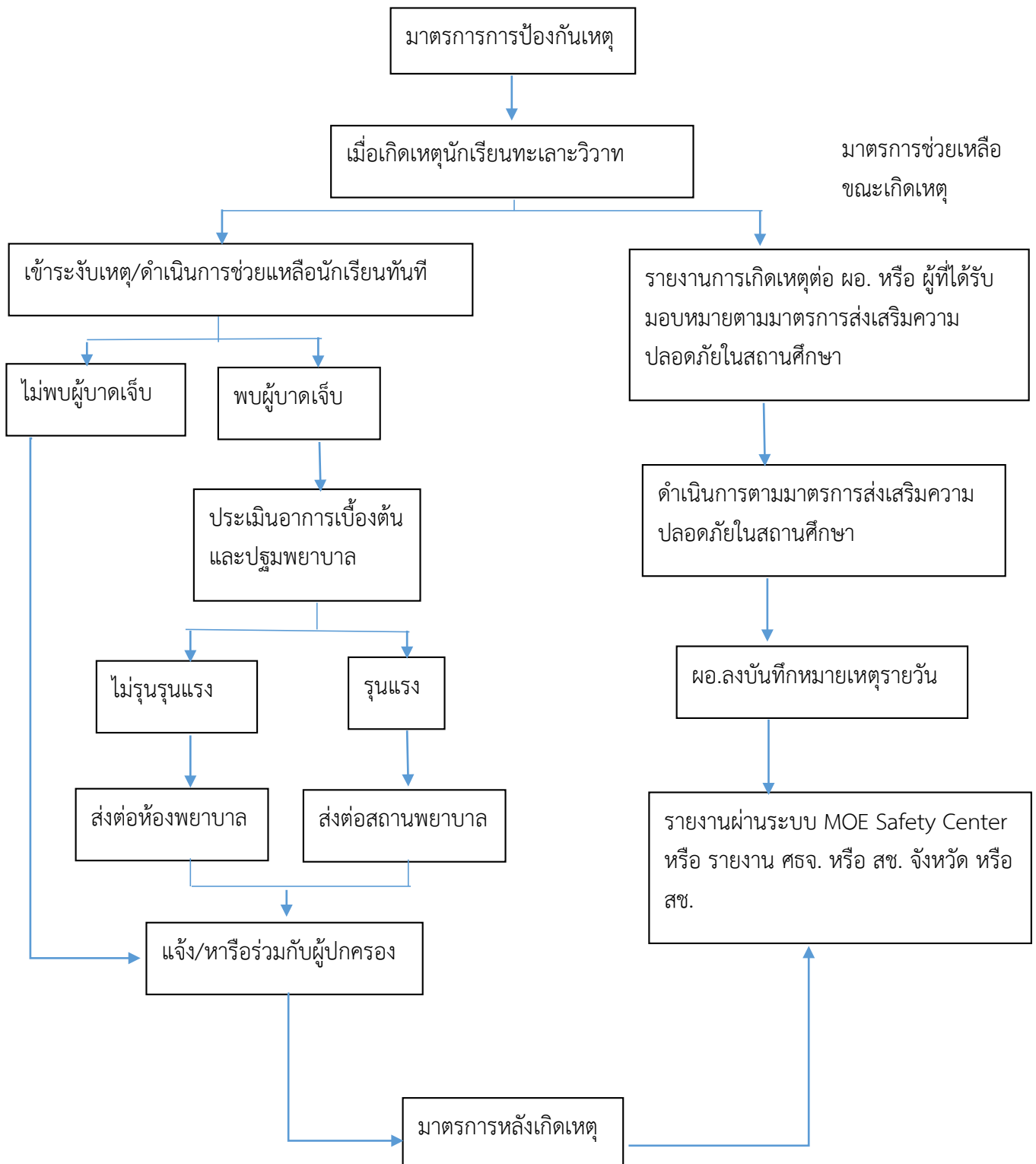
๑.๒.๕ หน่วยงานที่ติดต่อขอความช่วยเหลือ

- ๑) ศูนย์ MOE Safety Center ของกระทรวงศึกษาธิการ
- ๒) ส านักงานศึกษาธิการจังหวัด/ส านักงานการศึกษาเอกชนจังหวัด/ส านักงาน คณะกรรมการ ส่งเสริมการศึกษาเอกชน
- ๓) สถานพยาบาล
- ๔) ศูนย์ฉุกเฉิน โทร. ๑๖๖๙
- ๕) สถานีตำรวจในพื้นที่
- ๖) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่

๑.๒.๖ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

- ๑) พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖
- ๒) ประมวลกฎหมายอาญา หมวด ๒ ความผิดต่อร่างกาย (มาตรา ๒๙๕ - ๓๐๐)
- ๓) ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการลงโทษนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘
- ๔) กฎกระทรวงกำหนดความประพฤติของนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒

๑.๒.๗ แนวทางการคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียน เมื่อเกิดเหตุทะเลาะวิวาท

๑.๓ การกลั่นแกล้งรังแก (Bully)

๑.๓.๑ นิยาม

การกลั่นแกล้งรังแก (Bully) หมายถึง พฤติกรรมที่เป็นความตั้งใจกระทำให้ผู้อื่นได้รับความทุกข์ ความเจ็บปวด ทั้งทางร่างกายและจิตใจ เพื่อให้ตนเองรู้สึกมีอำนาจ หรือมีพลังเหนือกว่าผู้อื่น อีกทั้งการกระทำดังกล่าว จะเกิดขึ้นซ้ำ ๆ อย่างต่อเนื่องและมีระยะเวลายาวนาน

๑.๓.๒ มาตรการการป้องกันเหตุ

- ๑) สร้างความรู้เกี่ยวกับโทษของการกระทำความผิดทางพระราชบัญญัติคอมพิวเตอร์
- ๒) สร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องการกลั่นแกล้งรังแกและทักษะชีวิต
- ๓) ใช้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในการเฝ้าระวัง
- ๔) คัดกรองให้คำปรึกษากับนักเรียนและช่วยเหลือในการแก้ปัญหา
- ๕) การเฝ้าระวังช่องทางการสื่อสารที่ทำให้เกิดการกลั่นแกล้งรังแก

๑.๓.๓ มาตรการช่วยเหลือขณะเกิดเหตุ

เมื่อเกิดเหตุหรือได้รับแจ้งเหตุ การกลั่นแกล้งรังแก ให้ผู้บริหาร/ครู/ผู้ที่ได้รับแจ้ง/ผู้เห็นเหตุการณ์ เข้าระงับเหตุ/แก้ไขปัญหเฉพาะหน้า/ดำเนินการช่วยเหลือทันที

จากนั้นให้ผู้บริหาร/ครู ดำเนินการประเมินพฤติกรรมผู้กระทำและผู้ถูกกระทำเพื่อทราบข้อเท็จจริงเบื้องต้น และเชิญผู้ปกครอง/ผู้เกี่ยวข้อง/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ร่วมหาแนวทางแก้ไขปัญหารวมถึงการติดตามพฤติกรรมของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

ทั้งนี้ให้ครูหรือผู้อยู่ในเหตุการณ์ รายงานการเกิดเหตุ การกลั่นแกล้งรังแกต่อผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายตามมาตรการส่งเสริมความปลอดภัยในสถานศึกษา เมื่อผู้อำนวยการโรงเรียนได้รับแจ้งเหตุดังกล่าว ให้ดำเนินการตามมาตรการส่งเสริมความปลอดภัยในสถานศึกษา และลงบันทึกเหตุการณ์ในสมุดหมายเหตุรายวัน พร้อมทั้งรายงานต้นสังกัด

๑.๓.๔ มาตรการหลังเกิดเหตุ

- ๑) ติดตามแก้ไขปัญหาล ช่วยเหลือ เยียวยา ฟื้นฟู
- ๒) รายงานผลการดำเนินการการแก้ไขปัญหาลช่วยเหลือเยียวยา ผ่านระบบ MOE Safety Center หรือ รายงานสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด หรือสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัด หรือสำนักงานคณะกรรมการ ส่งเสริมการศึกษาเอกชน
- ๓) จัดทำเป็นกรณีศึกษาเพื่อเป็นข้อมูลและแนวทางในการปกป้อง คุ่มครอง ช่วยเหลือนักเรียน
- ๔) ทบทวน ปรับปรุง พัฒนา มาตรการส่งเสริมความปลอดภัยในสถานศึกษาเพื่อป้องกันการเกิดเหตุซ้ำ

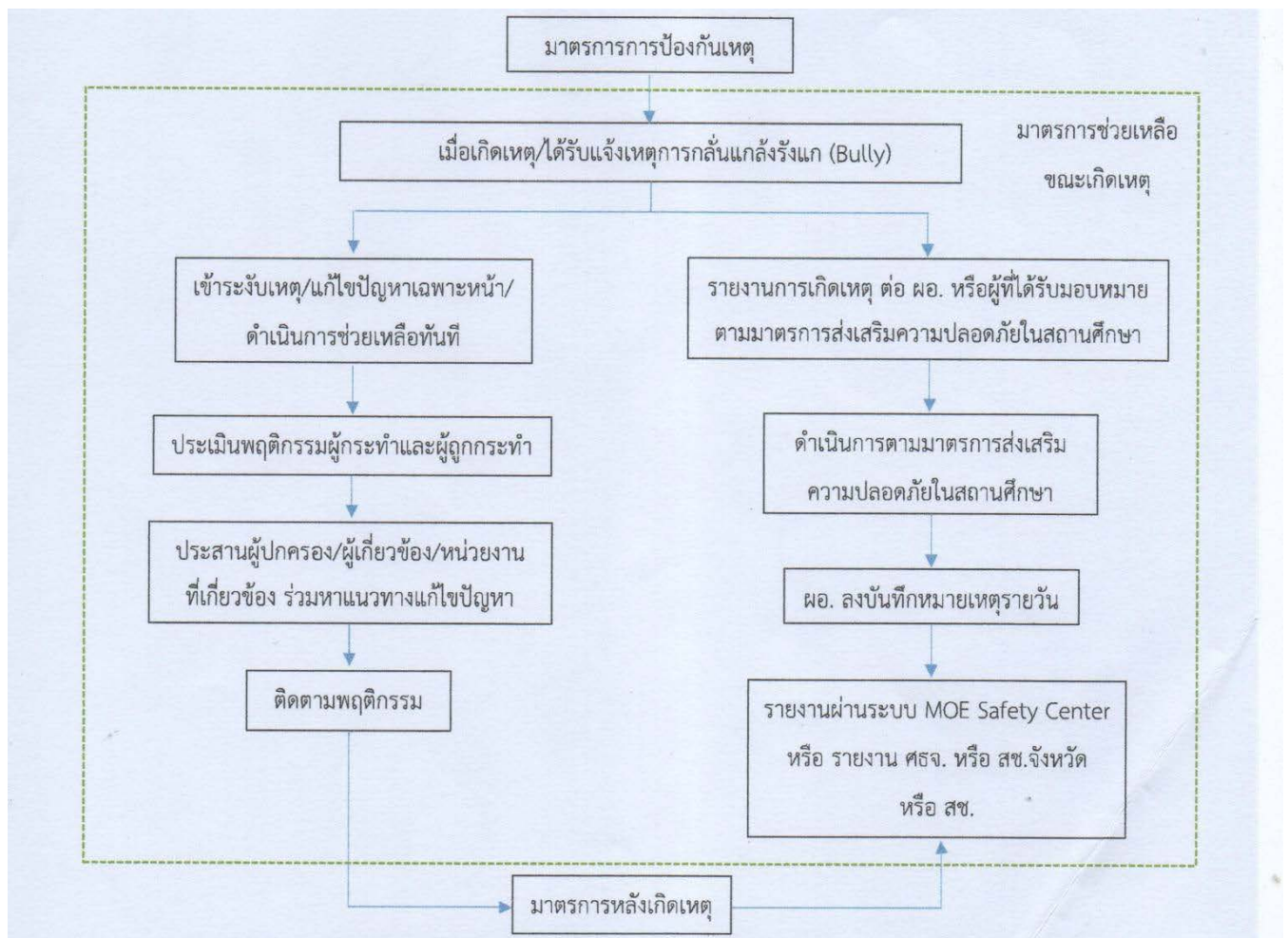
๑.๓.๕ หน่วยงานที่ติดต่อขอความช่วยเหลือ

- ๑) ศูนย์ MOE Safety Center ของกระทรวงศึกษาธิการ
- ๒) สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด/สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัด/สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
- ๓) นักจิตวิทยาเด็กและวัยรุ่น
- ๔) สถานีตำรวจ

๑.๓.๖ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

- ๑) พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖
- ๒) ประมวลกฎหมายอาญา ลักษณะ ๑๑ ความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพและชื่อเสียง หมวด ๑ ความผิดต่อเสรีภาพ (มาตรา ๓๐๙ – ๓๒๑/๑) หมวด ๒ ความผิดฐานเปิดเผยความลับ (มาตรา ๓๒๒ - ๓๒๕)
- ๓) ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการลงโทษนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘
- ๔) กฎกระทรวงกำหนดความประพฤติของนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒

๑.๓.๗ แนวทางการคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียนกรณีการกลั่นแกล้งรังแก (Bully)

๑.๔ การทำร้าย/ล่อลวง ลักพาตัว

๑.๔.๑ นิยาม

การทำร้าย หมายถึง การที่บุคคลอื่นกระทำหรือละเว้นการกระทำที่ก่อให้เกิดอันตราย แก่ร่างกายของเด็ก เช่น ทำให้เกิดการบาดเจ็บ หรือทำให้เสียชีวิต รวมถึงการทำให้เกิดความบอบช้ำทางจิตใจ

ล่อลวง ลักพาตัว หมายถึง การที่เด็กหรือเยาวชน ถูกนำตัวมาจากผู้ปกครองโดยไม่มีเหตุอันควร และบุคคลที่พาตัวคนหายไปนั้นอาจไม่มีความสัมพันธ์ทางสายเลือด รวมถึง เป็นการพาไปเพื่อแสวงหาผลประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่ง และการชักจูงให้เด็กกระทำความผิด

๑.๔.๒ มาตรการการป้องกันเหตุ

๑) จัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะการคิด วิเคราะห์ การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า การตัดสินใจ การให้คำปรึกษาที่ถูกต้อง รวมไปถึงทักษะการป้องกันตัวเอง และการเอาตัวรอดในสถานการณ์ต่าง ๆ ให้พ้นจากการถูกทำร้าย ล่อลวงและลักพาตัว

๒) จัดระบบรักษาความปลอดภัยที่มีประสิทธิภาพ เช่น มีกล้องวงจรปิด จัดเวรยาม เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยในสถานศึกษา มีระบบตรวจสอบข้อมูลบุคคลเข้า-ออก สถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ

๓) ใช้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ปรึกษา เอาใจใส่นักเรียนอย่างใกล้ชิด และ ต้องทำงานเป็นทีม

๔) ประสานงานกับชุมชน เครือข่ายผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ช่วยสอดส่องนักเรียนอย่างทั่วถึงและสม่ำเสมอ เพื่อป้องกันการถูกทำร้าย ล่อลวง และลักพาตัว

๕) ให้มีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารเกี่ยวกับการล่อลวงและลักพาตัว และวิธีการป้องกัน ให้นักเรียนทราบทุกระยะ

๑.๔.๓ มาตรการช่วยเหลือขณะเกิดเหตุ

๑) เมื่อเกิดเหตุ/ได้รับแจ้งว่ามีเหตุ การทำร้าย/ล่อลวง ลักพาตัว ให้ผู้บริหารสถานศึกษา หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายตรวจสอบข้อเท็จจริง และปรึกษากับผู้เกี่ยวข้องในสถานศึกษา

๒) หากพบเจอสถานการณ์บุคคลทำร้าย/ล่อลวง ลักพาตัวนักเรียน ให้เข้าระงับเหตุและ ดำเนินการช่วยเหลือ

๒.๑) สามารถช่วยเหลือได้ ให้รีบเข้าไปช่วยเหลือในทันที หรือบอกกล่าวให้หยุด การกระทำนั้น แล้วดึงตัวนักเรียนออกมาขอความช่วยเหลือจากบุคคลในบริเวณนั้น โดยให้คำนึงถึง ความปลอดภัยของตัวตนเองและนักเรียนเป็นสำคัญ

๒.๒) ไม่สามารถช่วยเหลือได้ ให้รีบโทรแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาช่วยเหลือ โดยต้องแจ้งข้อมูลรายละเอียดว่า

-นักเรียนที่ถูกทำร้ายเป็นใคร บ้านอยู่ที่ไหน ใครเป็นคนทำร้าย (ใคร? ทำอะไร? ที่ไหน? อย่างไร?)

- แจ้งชื่อและเบอร์โทรศัพท์ติดต่อของผู้แจ้ง เพื่อเจ้าหน้าที่ขอรายละเอียดเพิ่มเติม (ข้อมูลของผู้แจ้งจะถูกปิดเป็นความลับเพื่อความปลอดภัย)

- ๓) ประสานงานเจ้าหน้าที่ตำรวจ ผู้ปกครอง เพื่อดำเนินการติดตามค้นหา
- ๔) ขอความร่วมมือจากครู ผู้ปกครอง ชุมชน หรือผู้ที่เกี่ยวข้องในการแจ้งเบาะแส
- ๕) ประสานแจ้งผู้ปกครองนักเรียนรับทราบเมื่อเกิดเหตุ โดยรายงานให้ผู้บังคับบัญชารับทราบ

ตามลำดับ

กรณี ไม่พบผู้บาดเจ็บ ให้แจ้งผู้ปกครองทราบ

กรณี พบผู้บาดเจ็บ ให้ประเมินอาการเบื้องต้นและปฐมพยาบาล หากมีอาการไม่รุนแรง ให้ส่งห้องพยาบาล หากมีอาการรุนแรง ให้ประสานสถานพยาบาลใกล้เคียงเพื่อนำนักเรียนไปรักษา พร้อมแจ้งผู้ปกครองทราบ

ทั้งนี้ให้ครูหรือผู้อยู่ในเหตุการณ์ รายงานการเกิดเหตุ การทำร้าย/ล่อลวง ลักพาตัว ต่อผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายตามมาตรการส่งเสริมความปลอดภัยในสถานศึกษา เมื่อผู้อำนวยการโรงเรียนได้รับแจ้งเหตุดังกล่าว ให้ดำเนินการตามมาตรการส่งเสริมความปลอดภัย ในสถานศึกษา และลงบันทึกเหตุการณ์ในสมุดหมายเหตุรายวัน พร้อมทั้งรายงานต้นสังกัด

๑.๔.๔ มาตรการหลังเกิดเหตุ

- ๑) ติดตามแก้ไขปัญหา ช่วยเหลือ เยียวยาฟื้นฟู
- ๒) รายงานผลการดำเนินการการแก้ไขปัญหาช่วยเหลือเยียวยา ผ่านระบบ MOE Safety Center หรือ รายงานสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด หรือสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัด หรือสำนักงานคณะกรรมการ ส่งเสริมการศึกษาเอกชน
- ๓) จัดทำเป็นกรณีศึกษาเพื่อเป็นข้อมูลและแนวทางในการปกป้อง ค้ำครอง ช่วยเหลือนักเรียน
- ๔) ทบทวน ปรับปรุง พัฒนา มาตรการส่งเสริมความปลอดภัยในสถานศึกษาเพื่อป้องกันการเกิดเหตุซ้ำ

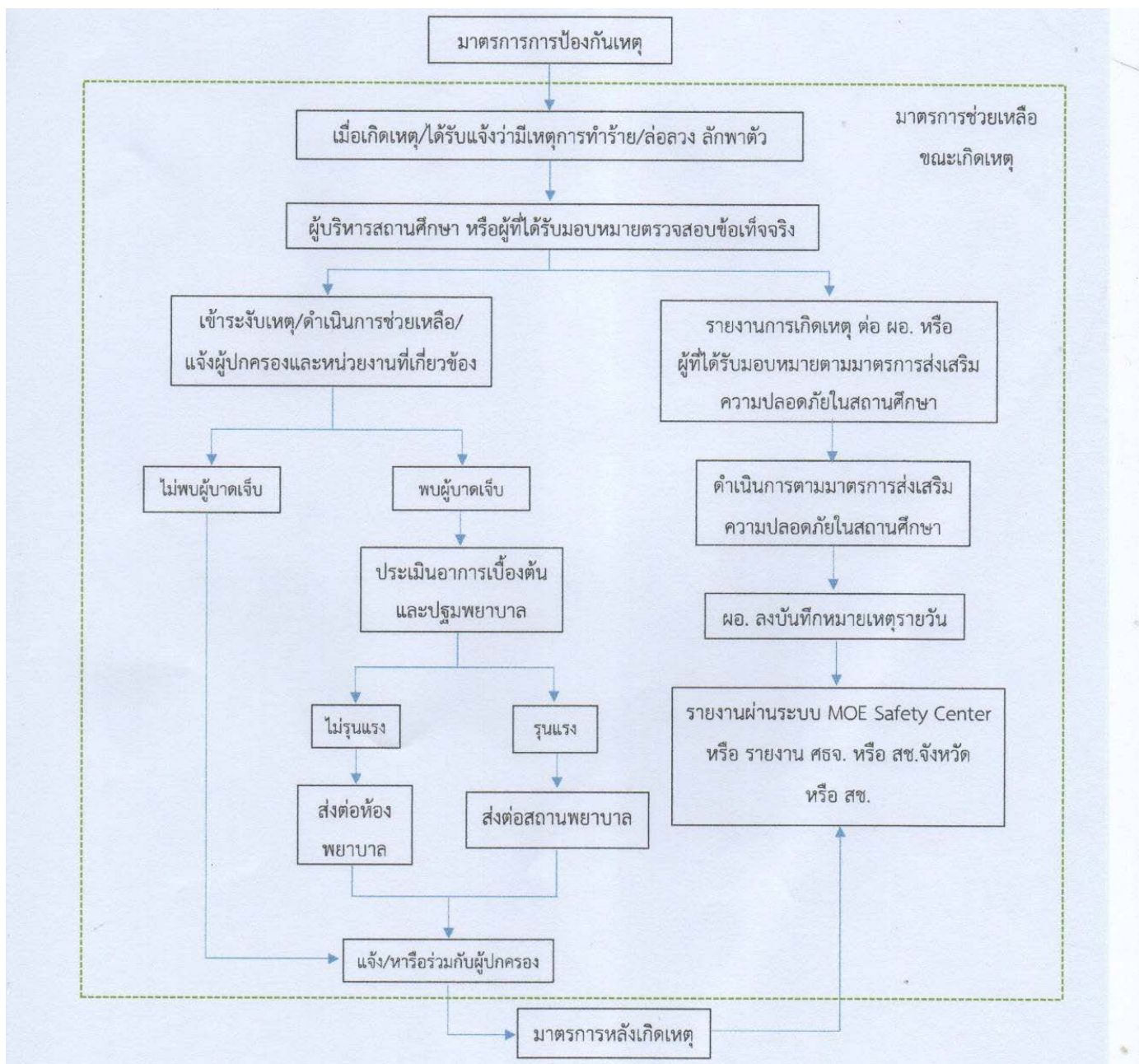
๑.๔.๕ หน่วยงานที่ติดต่อขอความช่วยเหลือ

- ๑) ศูนย์ MOE Safety Center ของกระทรวงศึกษาธิการ
- ๒) สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด/สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัด/สำนักงานคณะกรรมการ ส่งเสริมการศึกษาเอกชน
- ๓) ศูนย์ช่วยเหลือสังคม (OSCC) โทร. ๑๓๐๐
- ๔) ศูนย์ฉุกเฉิน โทร. ๑๖๖๙
- ๕) สถานพยาบาล
- ๖) สถานีตำรวจในพื้นที่
- ๗) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่
- ๘) สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
- ๙) มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก โทร. ๐ ๒๔๑๒ ๑๑๙๖

๑.๔.๖ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

- ๑) พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖
- ๒) ประมวลกฎหมายอาญา หมวด ๒ ความผิดต่อร่างกาย (มาตรา ๒๙๕ - ๓๐๐)
- ๓) ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการลงโทษนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘
- ๔) กฎกระทรวงกำหนดความประพฤติของนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒

๑.๔.๗ แนวทางการคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียน กรณี การทำร้าย/ล่อลวง ลักพาตัว

๑.๕ การลงโทษนักเรียนเกินกว่าเหตุ

๑.๕.๑ นิยาม

การลงโทษ หมายความว่า การลงโทษนักเรียนที่กระทำความผิดโดยมีความมุ่งหมาย เพื่อการอบรมสั่งสอน (ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการลงโทษนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘)

การลงโทษนักเรียนเกินกว่าเหตุหมายถึง การลงโทษนักเรียนด้วยวิธีรุนแรง นอกเหนือจากวิธีการ ดังนี้ ๑. ว่ากล่าวตักเตือน ๒. ทำทัณฑ์บน ๓. ตัดคะแนนความประพฤติ ๔. ทำกิจกรรมเพื่อให้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

๑.๕.๒ มาตรการการป้องกันเหตุ

๑) กรณีที่จะมีการลงโทษนักเรียนควรแจ้งให้ผู้ปกครองทราบ โดยการลงโทษต้องปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการลงโทษนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘

๒) ผู้บริหารต้องเน้นย้ำให้ครู/บุคลากร/เจ้าหน้าที่ ไม่ให้ลงโทษนักเรียนโดยไม่ผ่านผู้บริหารโรงเรียน

๓) กรณีที่มีการฝ่าฝืนลงโทษนักเรียนเกินกว่าเหตุ ให้ผู้บริหารโรงเรียนพิจารณาลงโทษผู้ที่ฝ่าฝืนตามอำนาจหน้าที่

๑.๕.๓ มาตรการช่วยเหลือขณะเกิดเหตุ

เมื่อเกิดเหตุหรือได้รับแจ้งเหตุ การลงโทษนักเรียนเกินกว่าเหตุ ให้ผู้บริหาร/ครู/ผู้ที่ได้รับแจ้ง/ผู้เห็นเหตุการณ์ เข้าระงับเหตุ/แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า/ดำเนินการช่วยเหลือทันที

กรณี ไม่พบผู้บาดเจ็บ ให้แจ้งผู้ปกครองทราบ

กรณี พบผู้บาดเจ็บ ให้ประเมินการอาการเบื้องต้นและปฐมพยาบาล หากมีอาการไม่รุนแรง ให้ส่งห้องพยาบาล หากมีอาการรุนแรง ให้ประสานสถานพยาบาลใกล้เคียงเพื่อนำนักเรียนไปรักษา พร้อมแจ้งผู้ปกครองทราบ

ทั้งนี้ให้ครูหรือผู้อยู่ในเหตุการณ์ รายงานการเกิดเหตุ การลงโทษนักเรียนเกินกว่าเหตุ ต่อผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายตามมาตรการส่งเสริมความปลอดภัยในสถานศึกษา เมื่อผู้อำนวยการโรงเรียนได้รับแจ้งเหตุดังกล่าว ให้ดำเนินการตามมาตรการส่งเสริมความปลอดภัย ในสถานศึกษา และลงบันทึกเหตุการณ์ในสมุดหมายเหตุรายวัน พร้อมทั้งรายงานต้นสังกัด

๑.๕.๔ มาตรการหลังเกิดเหตุ

๑) ติดตามแก้ไขปัญหา ช่วยเหลือ เยียวยา พ้นฟู

๒) รายงานผลการดำเนินการการแก้ไขปัญหาช่วยเหลือเยียวยา ผ่านระบบ MOE Safety Center หรือ รายงานสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด หรือสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัด หรือสำนักงานคณะกรรมการ ส่งเสริมการศึกษาเอกชน

๓) จัดทำเป็นกรณีศึกษาเพื่อเป็นข้อมูลและแนวทางในการปกป้อง ค้ำครอง ช่วยเหลือนักเรียน

๔) ทบทวน ปรับปรุง พัฒนา มาตรการส่งเสริมความปลอดภัยในสถานศึกษาเพื่อป้องกันการเกิดเหตุซ้ำ

๑.๕.๕ หน่วยงานที่ติดต่อขอความช่วยเหลือ

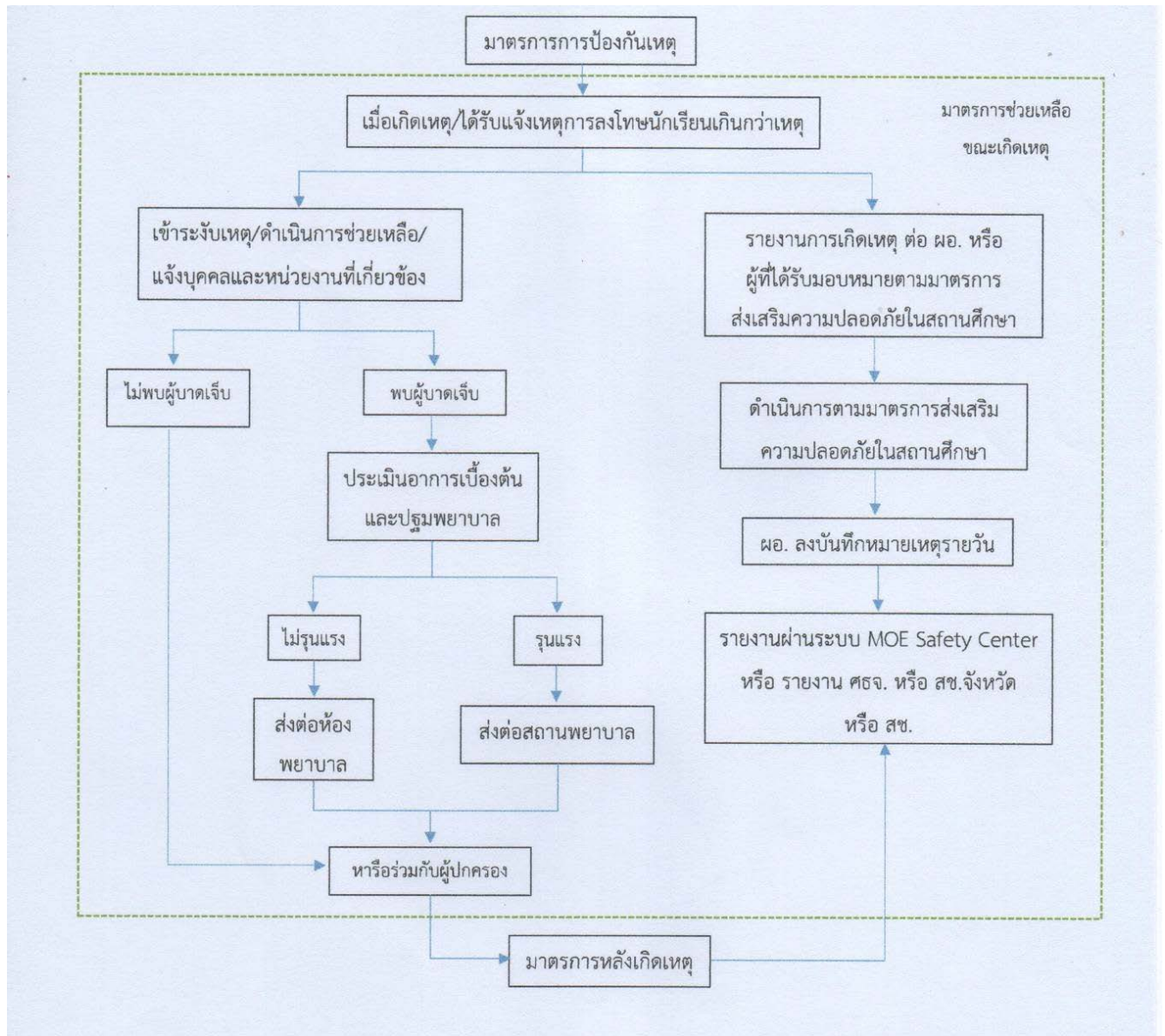
๑) ศูนย์ MOE Safety Center ของกระทรวงศึกษาธิการ
๒) สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด/สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัด/สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

- ๓) สถานพยาบาล
- ๔) ศูนย์ฉุกเฉิน โทร. ๑๖๖๙
- ๕) สถานีตำรวจในพื้นที่
- ๖) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่

๑.๕.๖ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

- ๑) กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน
- ๒) พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖
- ๓) พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓ และ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๖๒
- ๔) ประมวลกฎหมายอาญาลักษณะ ๑๐ ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย หมวด ๑ ความผิดต่อชีวิต (มาตรา ๒๘๘ - ๒๙๔) หมวด ๒ ความผิดต่อร่างกาย (มาตรา ๒๙๕ - ๓๐๐)
- ๕) ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการลงโทษนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘
- ๖) กฎกระทรวงและระเบียบต่าง ๆ

๑.๕.๗ แนวทางการคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียน กรณี การลงโทษนักเรียนเกินกว่าเหตุ

๑.๖ ภัยอื่น ๆ เช่น (๑) การก่อวินาศกรรม การระเบิด (๒) การชุมนุมประท้วงและการจลาจล

๑.๖.๑ นิยาม

ภัยอื่น ๆ หมายถึง ภัยนอกเหนือจากภัยที่กล่าวมาแล้ว ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนหรือสถานศึกษา ซึ่งก่อให้เกิดอันตรายแก่นักเรียนหรือเกิดผลกระทบต่อสถานศึกษา

๑.๖.๒ ขั้นตอนการคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียน มาตรการการป้องกันเหตุ มาตรการช่วยเหลือ
ขณะเกิดเหตุ มาตรการหลังเกิดเหตุ ดำเนินการเช่นเดียวกับ กรณี การทำร้าย/ล่อลวง ลักพาตัว

๒. ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ

๒.๑ อุบัติเหตุภายนอกสถานศึกษา

๒.๒ อุบัติเหตุภายในสถานศึกษา

๒.๒.๑ อุบัติเหตุจากอาคารเรียน และห้องเรียน

- (๑) อุบัติเหตุที่เกิดจากอาคารเรียน และห้องเรียน
- (๒) อุบัติเหตุที่เกิดจากการใช้ครุภัณฑ์และอุปกรณ์

๒.๒.๒ อุบัติเหตุภายในบริเวณโรงเรียน

- (๑) อุบัติเหตุบริเวณโรงเรียนและสนามเด็กเล่น
- (๒) อุบัติเหตุจากสระน้ำ และการจมน้ำ

๒.๓ ภัยธรรมชาติ

๒.๔ ภัยอื่น ๆ

- (๑) อุบัติเหตุจากสัตว์ทำร้าย

๒.๑ อุบัติเหตุภายนอกสถานศึกษา

๒.๑.๑ นิยาม

อุบัติเหตุภายนอกสถานศึกษา หมายถึง อันตรายที่เกิดขึ้นนอกสถานศึกษาโดยฉับพลัน ซึ่งไม่คาดคิดมาก่อน อันเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติหรือการกระทำของมนุษย์ ส่งผลให้เกิดความเสียหาย ทั้งร่างกาย และทรัพย์สิน เช่น อุบัติเหตุกับรถนักเรียน รถทัศนศึกษา รถทัศนอาจร รถรับ-ส่งนักเรียน รถโรงเรียน รถส่วนบุคคลของครูที่พาเด็กนักเรียนไปทำกิจกรรม อุบัติเหตุจากการทัศนศึกษาหรือจากการจัดกิจกรรม นอกสถานศึกษา ซึ่งอยู่ในการกำกับดูแลของสถานศึกษา

๒.๑.๒ มาตรการการป้องกันเหตุ

- ๑) สร้างความรู้เกี่ยวกับทักษะการดูแลตนเองในการเดินทางและร่วมกิจกรรมนอกสถานศึกษา
- ๒) ตรวจสอบ สํารวจ จุดเสี่ยง สถานที่ บริเวณที่จะทำกิจกรรมนอกสถานศึกษา
- ๓) ตรวจสอบความพร้อมของยานพาหนะให้อยู่ในสถานะพร้อมใช้งานได้อย่างปลอดภัย
- ๔) ตรวจสอบอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องประจํายานพาหนะ เช่น ถังดับเพลิง ค้อน เป็นต้น
- ๕) ตรวจสอบประวัติคนขับ ความสามารถในการขับขี ใบอนุญาตการขับขี และคนขับอยู่ในสถานะพร้อมเดินทางได้รับการนอนหลับพักผ่อนอย่างเพียงพอ
- ๖) กำหนดให้มีพนักงานควบคุมเพื่อดูแลความปลอดภัยของนักเรียน
- ๗) กำหนดแนวปฏิบัติในการโดยสารด้วยความปลอดภัยแก่นักเรียน และผู้จําง เช่น ห้ามห้อยโหน ปีนป่ายหยอกล้อขณะรถยนต์เคลื่อนที่
- ๘) ตรวจสอบจำนวนนักเรียนทุกครั้งที่มีการขึ้นและลงรถยนต์
- ๙) จัดทำป้ายชื่อรถรับ-ส่งนักเรียน/รถทัศนศึกษา ให้เห็นอย่างชัดเจน

๑๐) การประกันภัยโดยความสมัครใจสำหรับนักเรียน

๑๑) ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการพานักเรียน และนักศึกษาไปนอกสถานศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๓

๑๒) ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการควบคุมดูแลการใช้รถโรงเรียน พ.ศ. ๒๕๖๒

๒.๑.๓ มาตรการช่วยเหลือขณะเกิดเหตุ

เมื่อเกิดเหตุกับนักเรียนนอกสถานศึกษา ครูหรือผู้อยู่ในเหตุการณ์ ต้องดำเนินการ เข้าช่วยเหลือนักเรียนทันที เพื่อประเมินอาการเบื้องต้นและปฐมพยาบาล

กรณี อาการไม่รุนแรง ให้ปฐมพยาบาล และแจ้งผู้ปกครองทราบ เพื่อตัดสินใจว่าจะให้นักเรียนกลับบ้านหรือทำกิจกรรมต่อ

กรณี อาการรุนแรง ให้ปฐมพยาบาล และแจ้งผู้ปกครองทราบ พร้อมส่งตัวนักเรียนไปยังสถานพยาบาลใกล้เคียง

ทั้งนี้ครูหรือผู้อยู่ในเหตุการณ์รายงานการเกิดเหตุให้ผู้ควบคุม/ผู้ควบคุมนักเรียน/ผู้รับผิดชอบกิจกรรมรับทราบ และรายงานการเกิดอุบัติเหตุต่อผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายตามมาตรการส่งเสริมความปลอดภัยในสถานศึกษา เมื่อผู้อำนวยการโรงเรียนได้รับแจ้งเหตุดังกล่าว ให้ดำเนินการ ตามมาตรการส่งเสริมความปลอดภัยในสถานศึกษา และลงบันทึกเหตุการณ์ในสมุดหมายเหตุรายวัน พร้อมทั้งรายงานต้นสังกัด

๒.๑.๔ มาตรการหลังเกิดเหตุ

๑) ติดตามแก้ไขปัญหาค ช่วยเหลือ เยียวยา ฟ้นฟู

๒) รายงานผลการดำเนินการการแก้ไขปัญหาค ช่วยเหลือเยียวาค ผ่านระบบ MOE Safety Center หรือ รายงานสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด หรือสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัด หรือสำนักงานคณะกรรมการ ส่งเสริมการศึกษาเอกชน

๓) จัดทำเป็นกรณีศึกษาเพื่อเป็นข้อมูลและแนวทางในการปกป้อง ค้มครอง ช่วยเหลือนักเรียน

๔) ทบทวน ปรับปรุง พัฒนา มาตรการส่งเสริมความปลอดภัยในสถานศึกษาเพื่อป้องกันการเกิดเหตุซ้ำ

๒.๑.๕ หน่วยงานที่ติดต่อขอความช่วยเหลือ

๑) ศูนย์ MOE Safety Center ของกระทรวงศึกษาธิการ

๒) ส ำนักงานศึกษาธิการจังหวัด/ส ำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัด/ส ำนักงานคณะกรรมการ ส่งเสริมการศึกษาเอกชน

๓) สถานพยาบาลในพื้นที่

๔) ศูนย์ฉุกเฉิน โทร. ๑๖๖๙

๕) สถานีตำรวจในพื้นที่

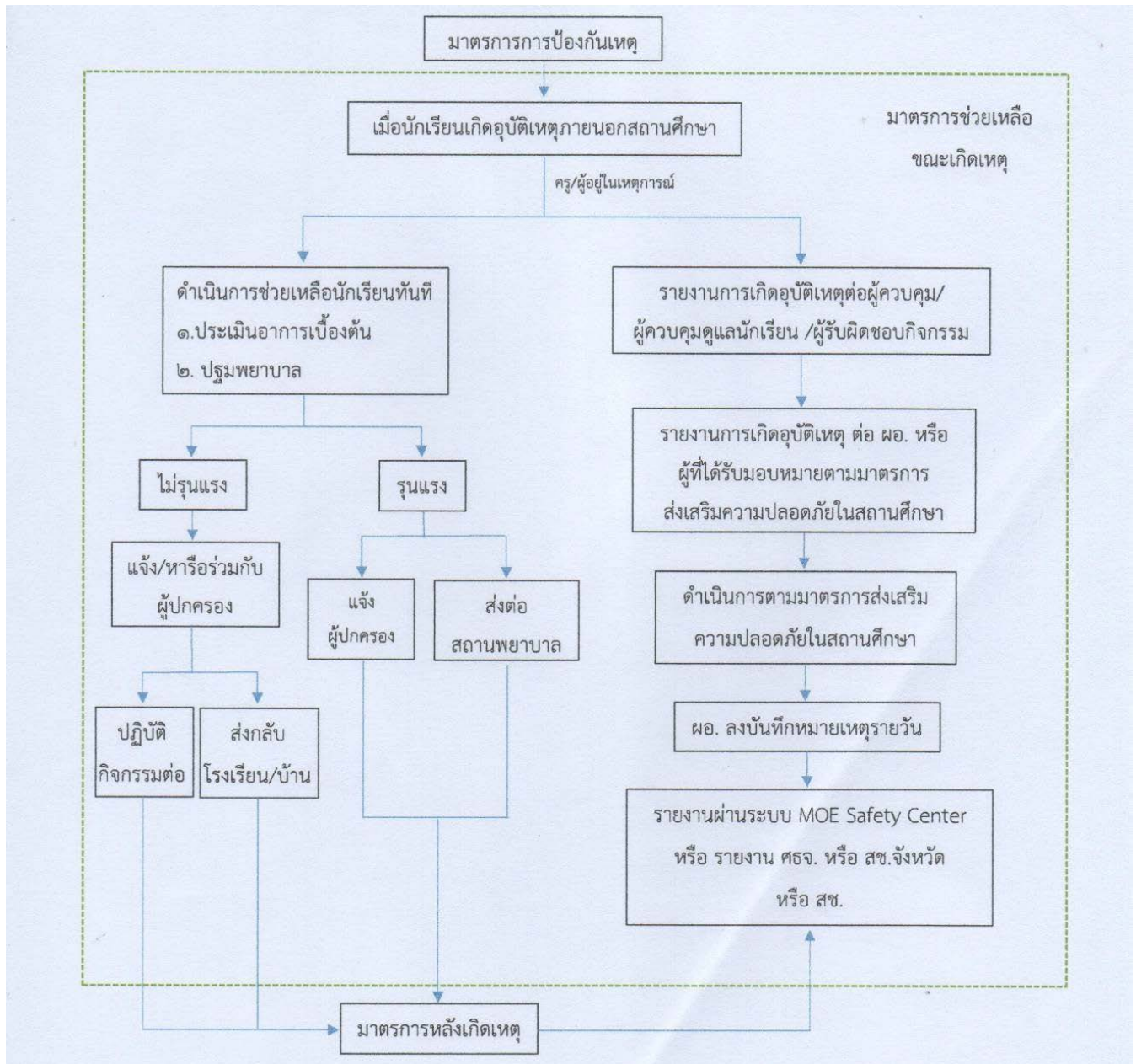
๖) โรงพยาบาลจิตเวชในพื้นที่

๒.๑.๖ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๑) ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการพานักเรียน และนักศึกษาไปนอกสถานศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๓

๒) ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการควบคุมดูแลการใช้รถโรงเรียน พ.ศ. ๒๕๖๒

๒.๑.๗ แนวทางการคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียน กรณี อุบัติเหตุภายนอกสถานศึกษา

๒.๒ อุบัติเหตุภายในสถานศึกษา

๒.๒.๑ นิยาม

อุบัติเหตุภายในสถานศึกษา หมายถึง อันตรายที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาโดยฉับพลัน ซึ่งไม่คาดคิดมาก่อน อันเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติหรือการกระทำของมนุษย์ ส่งผลให้เกิดความเสียหาย ทั้งร่างกายและทรัพย์สิน

๑) อุบัติเหตุจากอาคารเรียน และห้องเรียน

(๑) อุบัติเหตุที่เกิดจากอาคารเรียน และห้องเรียน หมายถึง อันตรายที่เกิดขึ้นจากการใช้อาคาร ห้องเรียนและห้องปฏิบัติการ ในการเรียนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติตามเนื้อหาวิชา ทุกกรณี

(๒) อุบัติเหตุที่เกิดจากการใช้ครุภัณฑ์และอุปกรณ์ หมายถึง อันตรายที่เกิดขึ้นจากการใช้ครุภัณฑ์และอุปกรณ์

ครุภัณฑ์ หมายถึง สิ่งของที่มีลักษณะคงทนถาวร และมีอายุการใช้งาน ในระยะเวลาประมาณ ๑ ปีขึ้นไป เช่น คอมพิวเตอร์ โต๊ะทำงาน ตู้เหล็ก ตู้เก็บเอกสาร เครื่องถ่ายเอกสาร เครื่องขยายเสียง เป็นต้น

อุปกรณ์ หมายถึง อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ วัสดุ เครื่องประกอบหรือเครื่องจักรที่ใช้ไฟฟ้า เป็นต้น

๒) อุบัติเหตุภายในบริเวณโรงเรียน

(๑) อุบัติเหตุบริเวณโรงเรียนและสนามเด็กเล่น หมายถึง อันตรายที่เกิดจากการใช้สนาม สนามเด็กเล่น สนามกีฬา อุปกรณ์กีฬา รั้ว ประตูโรงเรียน เขตก่อสร้าง กองวัสดุข่าวด และต้นไม้

(๒) อุบัติเหตุจากสระน้ำ และการจมน้ำ หมายถึง อันตรายที่เกิดจากสระน้ำ บ่อน้ำทำให้เกิดภาวะความบกพร่องระบบทางเดินหายใจอันเกิดจากการจมน้ำ ก่อให้เกิดอันตรายถึงขั้นเสียชีวิตได้ ภายใน ๒๔ ชั่วโมง

การจมน้ำ เป็นสาเหตุการเสียชีวิตของเด็กนักเรียนประเภทหนึ่ง อุบัติเหตุการจมน้ำพบว่าการรู้เท่าไม่ถึงการณ์เกิดจากความประมาท ความศรัทธาของมองข้ามความปลอดภัย ไม่เลือกที่จะเป็นเด็กหรือผู้ใหญ่ ควรได้รับความรู้และฝึกทักษะชีวิตเบื้องต้น เพื่อรองรับปัญหาที่อาจเกิดขึ้นให้สามารถช่วยเหลือตนเองและผู้อื่นได้อย่างถูกวิธี หรือสามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้อื่นได้

๒.๒.๒ มาตรการการป้องกันเหตุ

๑) อุบัติเหตุจากอาคารเรียน และห้องเรียน อันตรายที่เกิดขึ้นจากอาคารเรียน หรืออาคารประกอบของสถานศึกษาซึ่งเป็นสิ่งก่อสร้างถาวร ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และกิจกรรมต่าง ๆ อาคารเหล่านี้อย่างยิ่งก่อให้เกิดการชำรุดทรุดโทรม จึงต้องได้รับ การบำรุงรักษาดูแลอย่างสม่ำเสมอ ให้อยู่ในสภาพที่ใช้การได้ สามารถรับน้ำหนักของนักเรียนและอุปกรณ์ในอาคาร จึงจะไม่เกิดความเสียหายต่อการเกิดอุบัติเหตุแก่นักเรียนและบุคลากรในสถานศึกษา อุบัติเหตุจากอาคารเรียน อาคารประกอบ มีเหตุจากหลาย ๆ ส่วนของอาคารสถานที่ในสถานศึกษา เช่น

- (๑) อาคารเรียน และห้องเรียน ได้แก่ โครงสร้าง ส่วนประกอบของอาคารเรียน เช่น คาน ฝ้า เพดาน พื้น หลังคา เสา รวบบันได ประตู หน้าต่าง กันสาด รางน้ำ และท่อน้ำฝน เป็นต้น ห้องเรียน เช่น ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ โรงฝึกงาน เป็นต้น และห้องน้ำ ห้องส้วม
- (๒) ครุภัณฑ์และอุปกรณ์เช่น โต๊ะ เก้าอี้ ตู้ กระดานดำ สายไฟ ปลั๊กไฟ พัดลม เป็นต้น

๑.๑) อุบัติเหตุที่เกิดจากอาคารเรียน และห้องเรียน

มาตรการการป้องกันเหตุ

- (๑) สร้างความตระหนักและให้ความรู้ในการรักษาความปลอดภัยแก่นักเรียนและบุคลากร
- (๒) แต่งตั้งบุคลากรดูแลและรับผิดชอบด้านอาคารสถานที่
- (๓) จัดทำป้ายข้อควรระวังด้านความปลอดภัยในจุดอันตราย
- (๔) จัดให้มีแผนการป้องกันการเคลื่อนย้ายในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉิน และจัดเตรียม อุปกรณ์ ป้องกันอุบัติเหตุที่เหมาะสม เช่น เครื่องมือดับเพลิง
- (๕) ตรวจสอบโครงสร้างและส่วนประกอบอาคาร ตลอดจนอุปกรณ์ที่ติดตั้งในส่วนต่าง ๆ ของอาคารอย่างสม่ำเสมอ หรือตรวจสอบโดยส่วนราชการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ กรณีที่ตรวจสอบพบความผิดปกติของอาคารให้สั่งปิดอาคาร และประกาศเป็นเขตอันตรายห้ามเข้า และรายงานผู้เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการแก้ไข
- (๖) สำนวณสภาพของห้องเรียนและห้องปฏิบัติการ-ให้อยู่ในสภาพที่พร้อมใช้งานได้ อย่างปลอดภัย กรณีห้องปฏิบัติการ กำหนดแนวทางปฏิบัติหรือระเบียบในการใช้ห้องปฏิบัติการ และให้ติด สัญลักษณ์เกี่ยวกับอันตรายที่เกิดจากอุปกรณ์ เครื่องมือ สารเคมี แสดงไว้อย่างชัดเจน
- (๗) ซ่อมแซมส่วนประกอบของอาคารและอุปกรณ์ติดตั้งต่าง ๆ ให้อยู่ในสภาพที่ปลอดภัย
- (๘) ในกรณีไม่สามารถซ่อมแซมได้ ให้ขออนุญาตรื้อถอนอาคารเรียนหรืออาคารประกอบ ที่ชำรุด หรืออยู่ในสภาพไม่ปลอดภัย
- (๙) เมื่อเกิดเหตุฉุกเฉินให้ดำเนินการตามมาตรการส่งเสริมความปลอดภัย ในสถานศึกษา

๑.๒) อุบัติเหตุที่เกิดจากการใช้ครุภัณฑ์และอุปกรณ์

มาตรการการป้องกันเหตุ

- (๑) สร้างความตระหนักและให้ความรู้ในการรักษาความปลอดภัย การใช้อุปกรณ์ อย่างถูกวิธี แก่นักเรียนและบุคลากร
- (๒) สำนวณ ตรวจสอบครุภัณฑ์และอุปกรณ์อย่างสม่ำเสมอ ให้อยู่ในสภาพเรียบร้อย ใช้งานได้
- (๓) จัดวางครุภัณฑ์และอุปกรณ์ในสถานที่ที่เหมาะสมและปลอดภัย
- (๔) จัดทำขออนุญาตและข้อควรระวังในการใช้

- (๕) จัดให้มีการอบรมและจัดทำคู่มือในการใช้ครุภัณฑ์และอุปกรณ์อย่างถูกวิธี และเหมาะสมกับงาน
- (๖) ผู้รับผิดชอบต้องดูแลอย่างใกล้ชิดในขณะที่มีการปฏิบัติงาน
- (๗) ปรับปรุงซ่อมแซมครุภัณฑ์และอุปกรณ์ให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานได้อย่างปลอดภัย
- (๘) ห้ามใช้ครุภัณฑ์และอุปกรณ์ที่ชำรุดโดยเด็ดขาด
- (๙) จัดกิจกรรม Big Cleaning Day เพื่อให้นักเรียนปลอดภัยจากอุบัติเหตุที่เกิดจากการใช้ครุภัณฑ์และอุปกรณ์
- (๑๐) เมื่อเกิดเหตุฉุกเฉินให้ดำเนินการตามมาตรการส่งเสริมความปลอดภัยในสถานศึกษา

๒) อุบัติเหตุภายในบริเวณโรงเรียน

อุบัติเหตุที่เกิดขึ้นภายในบริเวณโรงเรียนส่วนใหญ่ เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยไม่ได้คาดคิด ไม่ได้ตั้งใจ แต่เมื่อเกิดขึ้นแล้ว มักทำความเสียหายให้กับบุคคลและทรัพย์สิน ปัจจุบันความเจริญก้าวหน้า ด้านเทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทในสังคมไทยอย่างมากโดยเฉพาะโรงเรียน เป็นผลให้ ครู นักเรียน ตลอดจน ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกคน ได้รับประโยชน์และความสะดวกสบายเป็นอันมาก แต่ในขณะเดียวกัน การเกิดอุบัติเหตุ ก็เพิ่มเป็นเงาตามตัว

ในบริเวณโรงเรียน อุบัติเหตุส่วนใหญ่มักเกิดจากการพลัดตก หกล้ม จากการวิ่งซุกซน ของนักเรียน หรือการเล่นกีฬา ทำให้เกิดบาดเจ็บ กระดูกหัก ข้อเคลื่อน เป็นต้น บางครั้งเกิดจากบาดเจ็บถูกของมีคม หรือบางครั้งเกิดจากสิ่งปลูกสร้างและเครื่องใช้ของโรงเรียนบกพร่อง สึกกร่อนเสียหาย ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นสาเหตุ ที่ก่อให้เกิดอุบัติเหตุภายในโรงเรียนได้ทั้งสิ้น อุบัติเหตุภายในบริเวณโรงเรียน มีเหตุจากหลาย ๆ ส่วน เช่น

- (๑) อุบัติเหตุบริเวณโรงเรียนและสนามเด็กเล่น
- (๒) อุบัติเหตุจากสระน้ำ และการจมน้ำ

๒.๑) อุบัติเหตุบริเวณโรงเรียนและสนามเด็กเล่น

มาตรการการป้องกันเหตุ

- (๑) จัดให้มีการให้ความรู้และสร้างความตระหนักเกี่ยวกับอันตรายที่เกิดจากการใช้สนามสนามเด็กเล่น สนามกีฬา อุปกรณ์กีฬา รั้ว ประตูโรงเรียน เขตก่อสร้าง กองวัสดุข่าจรุด และต้นไม้ เช่น พืชของยางไม้ พืชจากเกสร และหนาม เป็นต้น
- (๒) จัดทำแนวทางปฏิบัติให้นักเรียนและบุคลากร กรณีพบสิ่งแปลกปลอม ซึ่งอาจเป็นวัตถุระเบิด หรือวัตถุอันตรายอื่น ๆ
- (๓) จัดให้มีผู้รับผิดชอบและหมั่นตรวจสอบพร้อมจัดทำป้ายข้อกำหนดและ วิธีการใช้เครื่องเล่นทุกชนิดในสนาม อุปกรณ์เครื่องเล่น สนามกีฬา รวมถึงรั้ว และประตูโรงเรียน ให้อยู่ในสภาพ ที่ใช้งานได้อย่างปลอดภัย เพื่อหลีกเลี่ยงการเกิดอุบัติเหตุอย่างน้อยสัปดาห์ละ ๑ ครั้ง ในกรณีที่พบการชำรุด ให้รีบดำเนินการปรับปรุงซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ปลอดภัย

- (๔) จัดให้มีป้ายคำเตือนเพื่อหลีกเลี่ยงการเกิดอุบัติเหตุ และให้มีเขตแนวห้าม ผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องเข้าใกล้ระหว่างดำเนินการซ่อมแซมหรือรื้อถอน มีสัญลักษณ์บอกเขตให้ชัดเจน
- (๕) จัดให้มีเจ้าหน้าที่ตัดแต่งกิ่งไม้ให้อยู่ในสภาพที่ปลอดภัยอยู่เสมอ หมั่นตรวจสอบ และกำจัดแมลงมีพิษ โดยให้ดำเนินการตัดทิ้ง หรือต้นไม้ใหญ่ที่มีผลขนาดใหญ่ให้หมั่นเก็บผลตามเวลาที่เหมาะสม
- (๖) ห้ามนักเรียนอยู่ใต้ต้นไม้ขณะที่มีลมพายุพัดหรือฝนตก และหลีกเลี่ยงการจัด กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการปีนต้นไม้
- (๗) เมื่อเกิดเหตุฉุกเฉินให้ดำเนินการตามมาตรการส่งเสริมความปลอดภัยในสถานศึกษา

๒.๒) อุบัติเหตุจากสระน้ำ และการจมน้ำ

มาตรการการป้องกันเหตุ

(๑) สร้างความรู้เกี่ยวกับเรื่องอุบัติเหตุทางน้ำให้เด็กนักเรียนได้เรียนรู้และ ฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องของการเอาตัวรอดเมื่อต้องประสบอุบัติเหตุทางน้ำ เช่น รู้จักหลักของการตะโกน โยน ยื่น รวมถึงการลอยตัวในน้ำแบบวิธีต่าง ๆ และที่สำคัญคือต้องมีความรู้เกี่ยวกับการปฐมพยาบาลคนที่จมน้ำเบื้องต้น ที่ถูกต้อง นอกจากนั้นสถานศึกษาควรจะให้ความรู้เรื่องของการปฏิบัติตนเมื่อต้องทำภารกิจเกี่ยวกับ กิจกรรมทางน้ำด้วย โดยเน้นการสอน เรื่องทักษะการเอาตัวรอดและช่วยชีวิตทางน้ำ

(๒) สำรวจจุดเสี่ยงต่อการจมน้ำของเด็กนักเรียนในสถานศึกษาและบริเวณรอบ ๆ

สถานศึกษา

(๓) จัดให้มีฝาปิดบ่อน้ำ และมีการใช้เครื่องสูบน้ำหรือคันโยกแทนการตก

(๔) จัดทำรั้วหรือแนวเขตโดยรอบบ่อน้ำ สระน้ำ บ่อเลี้ยงปลา และจัดทำป้าย คำเตือน

กำหนดแนวปฏิบัติการใช้

(๕) ติดตั้งไฟฟ้าส่องสว่างในบริเวณบ่อน้ำ สระน้ำ บ่อเลี้ยงปลา

(๖) จัดให้มีการปรับปรุงซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพสมบูรณ์

(๗) ห้ามเด็กเล็กเข้าใกล้บริเวณบ่อน้ำ สระน้ำ บ่อเลี้ยงปลา ยกเว้น กรณีที่มี ครู

ควบคุมดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิดในช่วงที่มีการทำกิจกรรม

(๘) กรณีที่สถานศึกษามีสระว่ายน้ำ หรือกิจกรรมทางน้ำ ให้จัดตั้งอุปกรณ์ชูชีพ เพื่อให้เกิดความปลอดภัย และมีครูควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด

(๙) สถานศึกษาจัดให้มีการสอนว่ายน้ำ เพื่อป้องกันการจมน้ำเป็นไปตามบริบท ที่เอื้อของแต่ละพื้นที่

(๑๐) เมื่อเกิดเหตุฉุกเฉินให้ดำเนินการตามมาตรการส่งเสริมความปลอดภัย ใน

สถานศึกษา

๒.๒.๓ มาตรการช่วยเหลือขณะเกิดเหตุ

เมื่อนักเรียนเกิดอุบัติเหตุในสถานศึกษา ครูหรือผู้อยู่ในเหตุการณ์ ต้องดำเนินการเข้าช่วยเหลือนักเรียนทันที โดยประเมินอาการเบื้องต้นและปฐมพยาบาล

กรณี อาการไม่รุนแรง ให้ส่งห้องพยาบาล และแจ้งผู้ปกครองทราบ

กรณี อาการรุนแรง ให้ประสานสถานพยาบาลใกล้เคียงเพื่อน นักเรียนไปรักษา พร้อมแจ้งผู้ปกครองทราบ

ทั้งนี้ให้ครูหรือผู้อยู่ในเหตุการณ์ รายงานการเกิดอุบัติเหตุต่อผู้อำนวยการโรงเรียนหรือ ผู้ที่ได้รับมอบหมายตามมาตรการส่งเสริมความปลอดภัยในสถานศึกษา เมื่อผู้อำนวยการโรงเรียนได้รับ แจ้งเหตุดังกล่าว ให้ดำเนินการตามมาตรการส่งเสริมความปลอดภัยในสถานศึกษา และลงบันทึกเหตุการณ์ ในสมุดหมายเหตุรายวัน พร้อมทั้งรายงานต้นสังกัด

๒.๒.๔ มาตรการหลังเกิดเหตุ

- ๑) ติดตามแก้ไขปัญหา ช่วยเหลือ เยียวยา พิ้นฟู
- ๒) รายงานผลการดำเนินการการแก้ไขปัญหาลงช่วยเหลือเยียวยา ผ่านระบบ MOE Safety Center หรือ รายงานสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด หรือสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัด หรือสำนักงานคณะกรรมการ ส่งเสริมการศึกษาเอกชน
- ๓) ทบทวน ปรับปรุง พัฒนา มาตรการส่งเสริมความปลอดภัยในสถานศึกษา เพื่อป้องกันการเกิดเหตุซ้ำ

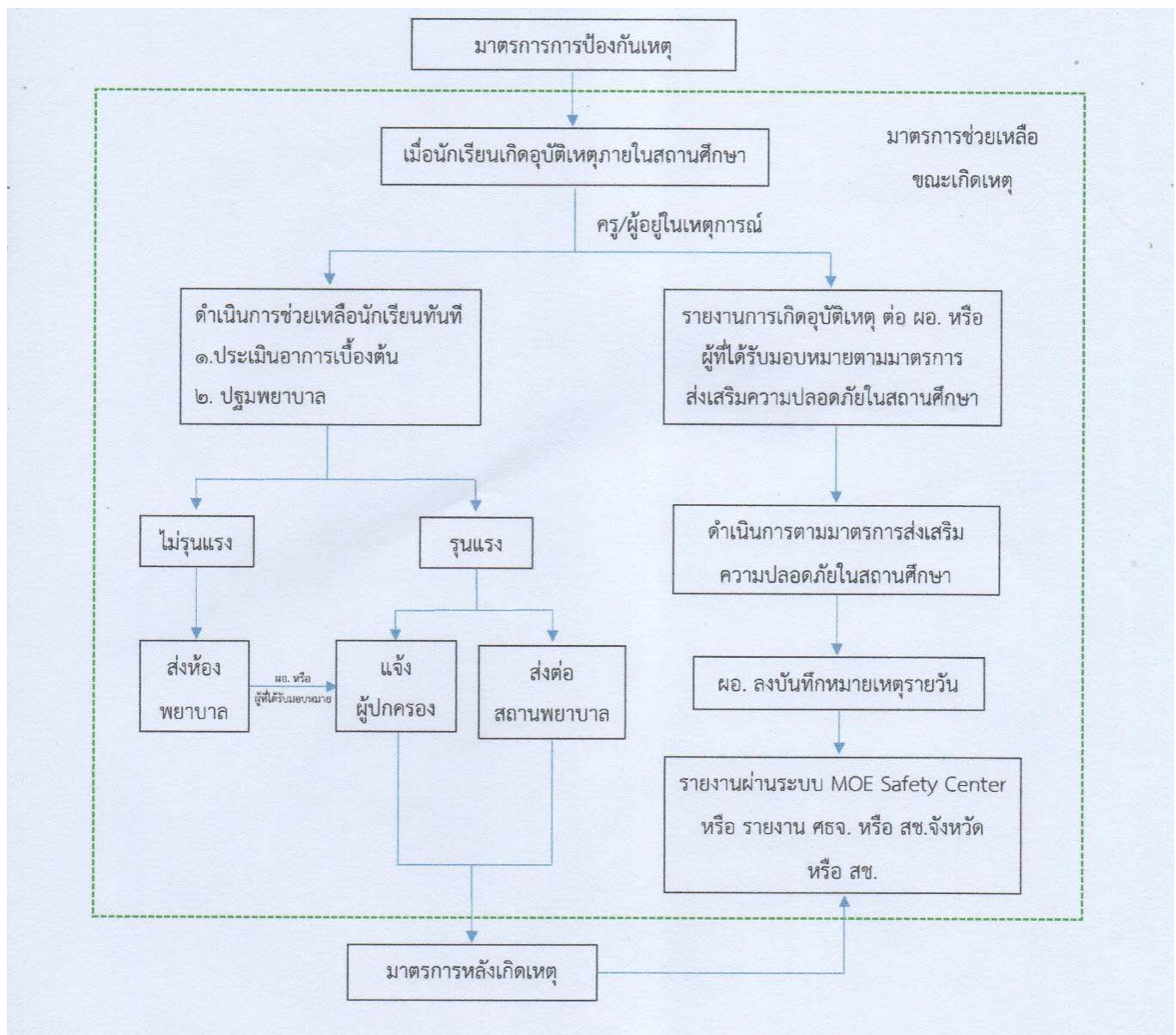
๒.๒.๕ หน่วยงานที่ติดต่อขอความช่วยเหลือ

- ๑) ศูนย์ MOE Safety Center ของกระทรวงศึกษาธิการ
- ๒) สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด/สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัด/สำนักงานคณะกรรมการ ส่งเสริมการศึกษาเอกชน
- ๓) ศูนย์ฉุกเฉิน โทร. ๑๖๖๙
- ๔) องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ
- ๕) สถานีตำรวจในพื้นที่
- ๖) โรงพยาบาลใกล้เคียงในพื้นที่

๒.๒.๖ กฎหมาย/นโยบายที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. ๒๕๕๐ แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๕๔

๒.๒.๗ แนวทางการคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียน กรณี อุบัติเหตุภายในสถานศึกษา

๒.๓ ภัยธรรมชาติ

๒.๓.๑ นิยาม

ภัยธรรมชาติ หมายถึง ภัยที่รุนแรงหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ หรือเกิดจาก ความประมาทของบุคคลส่งผลกระทบต่อบุคคล หรือต่อผู้คนเป็นจำนวนมาก เกิดจากสถานการณ์เสี่ยง เช่น อัคคีภัย แผ่นดินไหว วาตภัย และอุทกภัย เป็นต้น ซึ่งมีความสูญเสียทั้งทรัพย์สิน สิ่งของ และผู้คนบาดเจ็บ เสียชีวิต หรือไร้ที่อยู่

อัคคีภัย หมายถึง ภัยอันตรายอันเกิดจากไฟที่ขาดการควบคุมดูแล ทำให้เกิดการติดต่อลุกลามไปตามบริเวณที่มีเชื้อเพลิงเกิดการลุกไหม้ต่อเนื่อง

แผ่นดินไหว หมายถึง ปรากฏการณ์ธรรมชาติที่เกิดจากการเคลื่อนที่ของแผ่นเปลือกโลก (แนวระหว่างรอยต่อธรณีภาค) ทำให้เกิดการเคลื่อนตัวของชั้นหินขนาดใหญ่เลื่อน เคลื่อนที่ หรือแตกหักและ เกิดการโอนถ่ายพลังงานศักย์ ผ่านในชั้นหินที่อยู่ติดกัน พลังงานศักย์นี้อยู่ในรูปคลื่นไหวสะเทือน

วาตภัย หมายถึง ภัยที่เกิดขึ้นจากพายุลมแรง จนทำให้เกิดความเสียหายแก่อาคารบ้านเรือน ต้นไม้ และสิ่งก่อสร้างโดยมีสาเหตุมาจากปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ

อุทกภัย หมายถึง ภัยหรืออันตรายที่เกิดจากสภาวะน้ำท่วม หรือน้ำเอ่อล้นฝั่งมากเกินไปกว่าปกติ หรือน้ำท่วมฉับพลัน หรือเกิดการสะสมน้ำบนพื้นที่ ซึ่งระบายออกไม่ทันทำให้พื้นที่นั้นปกคลุมไปด้วยน้ำ สาเหตุมาจากเกิดฝนตกหนักหรือฝนตกต่อเนื่องเป็นเวลานาน

๒.๓.๒ มาตรการการป้องกันเหตุ

- ๑) สร้างความรู้ความเข้าใจถึงปัญหาและผลกระทบที่เกิดจากธรรมชาติรูปแบบต่าง ๆ
- ๒) ศึกษาแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของแต่ละพื้นที่
- ๓) จัดทำแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยฉุกเฉินของสถานศึกษา ซ้อมแผนให้สอดคล้องกับแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ระดับตำบล/อำเภอ/จังหวัด ของกระทรวงมหาดไทย
- ๔) สำรวจความเสี่ยงที่เกิดจากภัยธรรมชาติ และตรวจสอบอุปกรณ์ป้องกันภัย เช่น ถังดับเพลิงให้มีความพร้อมในการใช้งาน เป็นต้น
- ๕) ชักซ้อมการเผชิญเหตุภัยธรรมชาติ
- ๖) ให้จัดระบบสื่อสาร เช่น โทรศัพท์ ให้คำนึงถึงการมีระบบฟ้าในกรณีฉุกเฉิน สำหรับพื้นที่ที่มีความเสี่ยงมาก
- ๗) กำหนดผู้รับผิดชอบงานอุบัติภัยในสถานศึกษา ประสานเครือข่ายชุมชน/หน่วยงานรองรับการแจ้งเตือน แจ้งเหตุ
- ๘) สถานศึกษาที่อยู่ในเขตภัยพิบัติ ทบทวนมาตรการเสี่ยงภัยพิบัติของสถานศึกษา อย่างน้อยภาคเรียนละ ๑ ครั้ง

๒.๓.๓ มาตรการช่วยเหลือขณะเกิดเหตุ

เมื่อเกิดเหตุจากภัยธรรมชาติ ให้ผู้พบเห็นเหตุการณ์แจ้งเตือน (ประชาสัมพันธ์ ประกาศ กด สัญญาณแจ้งเหตุ) และดำเนินการ ดังนี้

- ๑) แจ้งเหตุตามแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่สถานศึกษากำหนดไว้
- ๒) แจ้งเหตุในช่องทางการสื่อสารที่ใช้ได้รวดเร็วที่สุด เช่น โทรศัพท์ และช่องทางอื่นที่สามารถ แจ้งได้ศูนย์ฉุกเฉิน โทร. ๑๖๖๙ ศูนย์เตือนภัย โทร. ๑๘๖๐ และสถานีตำรวจพื้นที่เกิดเหตุ
- ๓) ให้ผู้นำทาง หรือนักเรียน/ครูออกจากพื้นที่เกิดเหตุ ไปยังจุดรวมพล พร้อมตรวจสอบจำนวนนักเรียน ครู และบุคลากร หากพบผู้บาดเจ็บให้รีบนำส่งสถานพยาบาลใกล้เคียง หากไม่พบผู้บาดเจ็บให้ตรวจสอบจำนวนและแจ้งให้อยู่ที่จุดรวมพลจนกว่าเหตุการณ์จะเป็นปกติ
- ๔) รายงานผู้บังคับบัญชาตามลำดับ
- ๕) สถานศึกษาให้ความช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนเบื้องต้น

๒.๓.๔ มาตรการหลังเกิดเหตุ

- ๑) ติดตามแก้ไขปัญหา ช่วยเหลือ เยียวยา พันฟู
- ๒) รายงานผลการดำเนินการการแก้ไขปัญหาลงทะเบียนช่วยเหลือเยียวยา ผ่านระบบ MOE Safety Center หรือ รายงานสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด หรือสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัด หรือสำนักงานคณะกรรมการ ส่งเสริมการศึกษาเอกชน
- ๓) ทบทวน ปรับปรุง พัฒนา มาตรการส่งเสริมความปลอดภัยในสถานศึกษา เพื่อป้องกันการเกิดเหตุซ้ำ

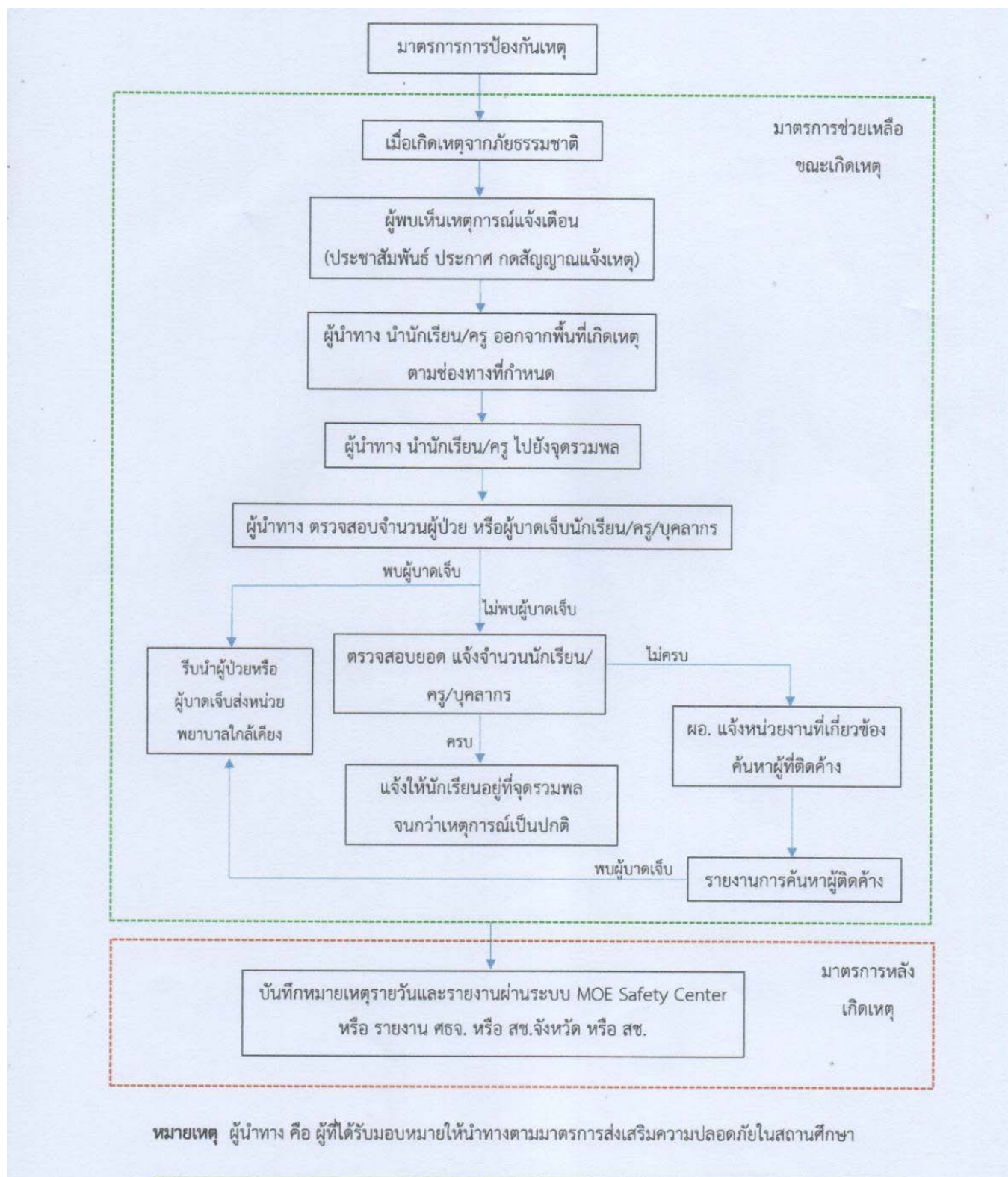
๒.๓.๕ หน่วยงานที่ติดต่อขอความช่วยเหลือ

- ๑) ศูนย์ MOE Safety Center ของกระทรวงศึกษาธิการ
- ๒) สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด/สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัด/สำนักงานคณะกรรมการ ส่งเสริมการศึกษาเอกชน
- ๓) แจ้งเหตุไฟไหม้ โทร. ๑๙๙
- ๔) ศูนย์ฉุกเฉิน โทร. ๑๖๖๙
- ๕) แจ้งเหตุด่วนเหตุร้าย โทร. ๑๙๑
- ๖) แจ้งเหตุสาธารณภัย โทร. ๑๗๘๔
- ๗) ศูนย์เตือนภัย โทร. ๑๘๖๐
- ๘) ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอำเภอ/จังหวัด และภูมิภาค

๒.๓.๖ กฎหมาย/นโยบายที่เกี่ยวข้อง

๑. พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖
๒. กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดระบบงานและกิจกรรม ในการแนะแนว และให้คำปรึกษาและฝึกอบรมแก่นักเรียน นักศึกษา และผู้ปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๘ (ข้อ ๓ (๔))
๓. นโยบายความปลอดภัยในสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

๒.๓.๗ แนวทางการคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียน กรณี ภัยธรรมชาติ

๒.๔ ภัยอื่น ๆ เช่น

๒.๔.๑ อุบัติเหตุจากสัตว์ทำร้าย

๑) นิยาม

สัตว์ หมายถึง สิ่งมีชีวิตซึ่งแตกต่างไปจากพรรณไม้ ส่วนมากมีความรู้สึกและเคลื่อนไหว ย้ายที่ไปได้เอง เช่น สัตว์บก สัตว์ปีก สัตว์เลื้อยคลาน สัตว์ที่สามารถปลดปล่อยสารพิษออกไป ทำอันตราย แก่ มนุษย์โดยตรง โดยสัมผัสทางผิวหนัง หรือโดยการกัด บาด ตี แทง ต่อย หรือพ่นใส่

๒) มาตรการการป้องกันเหตุ

- (๑) ให้ความรู้แก่ครู บุคลากร และนักเรียนเกี่ยวกับภัยจากสัตว์ (สัตว์ดุร้าย สัตว์มีพิษ ฯลฯ) ตลอดจนวิธีการป้องกันและปฐมพยาบาลเบื้องต้นกรณีได้รับพิษ
- (๒) จัดสภาพแวดล้อมให้สะอาดร่มรื่น ตัดแต่งกิ่งไม้ กำจัดแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ เพื่อให้ มีความปลอดภัยแก่นักเรียน
- (๓) จัดทำป้ายเตือนภัยจากสัตว์ ในบริเวณที่เป็นจุดเสี่ยง เช่น บริเวณรั้วสถานศึกษา ต้นไม้ใหญ่ ซึ่งมักจะเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ เบื้องต้น
- (๔) ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการกำจัดแหล่งที่อาจเป็นที่อยู่สัตว์
- (๕) เมื่อเกิดเหตุฉุกเฉินให้ดำเนินการตามมาตรการส่งเสริมความปลอดภัยในสถานศึกษา

๓) มาตรการช่วยเหลือขณะเกิดเหตุ

เมื่อนักเรียนเกิดอุบัติเหตุในสถานศึกษา ครูหรือผู้อยู่ในเหตุการณ์ ต้องดำเนินการ เข้าช่วยเหลือนักเรียนทันที โดยประเมินอาการเบื้องต้นและปฐมพยาบาล

กรณี อาการไม่รุนแรง ให้ส่งห้องพยาบาล และแจ้งผู้ปกครองทราบ

กรณี อาการรุนแรง ให้ประสานสถานพยาบาลใกล้เคียงเพื่อนำนักเรียนไปรักษา พร้อมแจ้ง ผู้ปกครองทราบ

ทั้งนี้ ให้ครูหรือผู้อยู่ในเหตุการณ์ รายงานการเกิดอุบัติเหตุต่อผู้อำนวยการโรงเรียนหรือ ผู้ที่ได้รับมอบหมายตามมาตรการส่งเสริมความปลอดภัยในสถานศึกษา เมื่อผู้อำนวยการโรงเรียนได้รับแจ้งเหตุ ดังกล่าว ให้ดำเนินการตามมาตรการส่งเสริมความปลอดภัยในสถานศึกษา และลงบันทึกเหตุการณ์ ในสมุด หมายเหตุรายวัน พร้อมทั้งรายงานต้นสังกัด

๔) มาตรการหลังเกิดเหตุ

- (๑) ติดตามแก้ไขปัญหา ช่วยเหลือ เยียวยา พ้นฟู
- (๒) รายงานผลการดำเนินการการแก้ไขปัญหาช่วยเหลือเยียวยา ผ่านระบบ MOE Safety Center หรือ รายงานสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด หรือสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัด หรือสำนักงาน คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
- (๓) ทบทวน ปรับปรุง พัฒนา มาตรการส่งเสริมความปลอดภัยในสถานศึกษาเพื่อป้องกันการเกิดเหตุซ้ำ

๕) หน่วยงานที่ติดต่อขอความช่วยเหลือ

(๑) ศูนย์ MOE Safety Center ของกระทรวงศึกษาธิการ

(๒) สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด/สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัด/สำนักงาน

คณะกรรมการ ส่งเสริมการศึกษาเอกชน

(๓) สถานพยาบาลใกล้เคียง

(๔) ศูนย์ฉุกเฉิน โทร. ๑๖๖๙

(๕) สถานีตำรวจพื้นที่เกิดเหตุ (กรณีเสียชีวิต)

๓. ภัยที่เกิดจากผลกระทบต่อสุขภาพทางกายและจิตใจ

๓.๑ ภาวะจิตเวช ติดเกม ภัยไซเบอร์ การพนันและการติดยาเสพติด

๓.๒ โรคระบาด โรคติดต่อในสถานศึกษา มลภาวะเป็นพิษ และอาหารเป็นพิษ

๓.๓ ภัยอื่น ๆ

๓.๑ ภาวะจิตเวช ติดเกม ภัยไซเบอร์ การพนันและการติดยาเสพติด

๓.๑.๑ นิยาม

ภาวะจิตเวช หมายถึง กลุ่มอาการทางจิตใจหรือพฤติกรรมที่ทำให้ผู้ป่วยมีความบกพร่อง ในกิจวัตรต่าง ๆ หรือเกิดความทุกข์ทรมาน ซึ่งหลายคนไม่รู้ว่าเป็นตัวเองป่วย หรือบางคนรู้แต่ไม่มาพบแพทย์ ทำให้อาการหนักขึ้นเรื่อย ๆ จนนำไปสู่ภาวะแทรกซ้อนที่อันตรายถึงชีวิต หากพบความผิดปกติหรือส่งผลกระทบ ต่อการใช้ชีวิต ควรรีบปรึกษาจิตแพทย์เพื่อวินิจฉัยและวางแผนรักษาก่อนอาการรุนแรง

ภาวะที่ผู้ป่วยมีความผิดปกติทางความคิด อารมณ์หรือพฤติกรรมซึ่งเกิดขึ้นอย่างเฉียบพลัน และรุนแรง เช่น ก้าวร้าวคลุ้มคลั่งสับสน อยู่ไม่นิ่ง ท ร้ายตนเอง/ผู้อื่น มีอาการซึมเศร้าหรือวิตกกังวลมาก ฯลฯ อาการดังกล่าวก่อให้เกิดอันตรายต่อตนเองและผู้อื่น หรือเกิดความเสียหายต่อทรัพย์สิน จำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลืออย่างเร่งด่วน เพื่อความปลอดภัยของทุกฝ่ายโดยการประเมินอาการ/พฤติกรรม และวางแผนดูแลรักษาอย่างเหมาะสม

การติดเกม/ภัยไซเบอร์ หมายถึง นักเรียนที่หมกมุ่นกับการเล่นเกม/อินเทอร์เน็ต และ ไม่สามารถควบคุมตนเองในเวลาที่กำหนด ถ้าไม่ได้เล่นจะกระวนกระวายใจมาก บางคนเล่นข้ามวันข้ามคืน การติดเกมหรืออินเทอร์เน็ตส่งผลกระทบต่อตัวนักเรียน เช่น ไม่สนใจเรียน การเรียนตกต่ำ ขาดความรับผิดชอบ หนีเรียนเพื่อไปเล่นเกมส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและสัมพันธภาพทางสังคม

การพนัน หมายถึง นักเรียนที่มีพฤติกรรมเล่นการพนัน จัดให้มีการเล่นการพนัน หรือมั่วสุมในวงการพนัน ประพฤติตนไม่สมควรกับสภาพการเป็นนักเรียน มีพฤติกรรมการเล่นเอาเงินและสิ่งของมีค่า ด้วยการเสี่ยงโชค หรือใช้ความสามารถโดยคาดเดาผลที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ความขำนาญ เล่ห์เหลี่ยม ไหวพริบ และฝีมือ รวมทั้งเสี่ยงโชค ถ้านักเรียนมีพฤติกรรมเล่นการพนันจนติดเป็นนิสัย จะส่งผลให้นักเรียนขาดความซื่อสัตย์ ขาดความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม

การติดยาเสพติด หมายถึง สารเคมีหรือวัตถุชนิดใด ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือด้วยวิธีการใด ๆ แล้วทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจ ในลักษณะสำคัญ เช่น ต้องเพิ่มขนาดการเสพขึ้นเป็นลำดับ มีอาการถอนยาเมื่อขาดยา มีความต้องการเสพทั้งร่างกายและจิตใจ อย่างรุนแรงอยู่ตลอดเวลา และสุขภาพโดยทั่วไปจะทรุดโทรมลง

๓.๑.๒ มาตรการการป้องกันเหตุ

- ๑) การรับสมัครนักเรียนเข้าเรียน โรงเรียนควรมีการคัดกรองนักเรียน เกี่ยวกับประวัติ สุขภาพ โรคประจำตัว พฤติกรรมที่อาจจะไม่ปกติ ยาที่ต้องรับประทานเป็นประจำ เพื่อให้โรงเรียนสามารถดูแลช่วยเหลือ นักเรียนได้ทันที
- ๒) โรงเรียนให้ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับภัยที่เกิดจากผลกระทบต่อสุขภาวะทางกายและจิตใจ เช่น ภาวะจิตเวช ติดเกม ภัยไซเบอร์ การพนัน ยาเสพติด เป็นต้น
- ๓) ผู้บริหารย้าให้ครูประจำชั้น/ครูผู้สอน ประเมินและสังเกตพฤติกรรมนักเรียนในทุกครั้ง ก่อนการสอนหรือทำกิจกรรม
- ๔) จัดกิจกรรมเสริมทักษะชีวิตในสถานศึกษา
- ๕) พัฒนาครูประจำชั้นให้เป็นครูแนะแนว และนักจิตวิทยาประจำชั้นเรียน

๓.๑.๓ มาตรการช่วยเหลือขณะเกิดเหตุ

ผู้บริหาร/ครูสังเกตพบพฤติกรรมของนักเรียนที่มีแนวโน้มผิดปกติเช่น เอะอะ ก้าวร้าว หรือไม่เป็นมิตร พกอาวุธ แสดงท่าทางต่อสู้อหรือมีการเคลื่อนไหวตลอดเวลา หรือเกือบตลอดเวลา ระเบิดระว่างตัวมาก หวาดระวาง หรือหวาดกลัว มีอารมณ์ซึมเศร้าอย่างรุนแรง อารมณ์โกรธ โดยเฉพาะอารมณ์โกรธที่นักเรียน ควบคุมไม่ได้มีความคิดจะฆ่าตนเองหรือฆ่าผู้อื่น หวาดระวางว่าจะมีคนมาทำร้าย ความรู้สึกผิด ความคิดว่า ตนเองไร้ค่า หมดหวัง ขาดที่พึ่ง และโดดเดี่ยว ต้องให้ความช่วยเหลือเบื้องต้น แจ้งผู้ปกครองเพื่อรับทราบ พฤติกรรม หาแนวทางแก้ไข และประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ความช่วยเหลือ หรืออาจแนะนำ ให้ผู้ปกครองนำนักเรียนไปพบแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน

ทั้งนี้ โรงเรียนต้องเฝ้าสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน และแจ้งให้ผู้ปกครองทราบพฤติกรรมของนักเรียนเป็นประจำ

๓.๑.๔ มาตรการหลังเกิดเหตุ

- ๑) ติดตามแก้ไขปัญหาล ช่วยเหลือ เยียวยา ฟ้นฟู
- ๒) รายงานผลการดำเนินการแก้ไขปัญหาลช่วยเหลือเยียวาล ผ่านระบบ MOE Safety Center หรือ รายงานสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด หรือสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัด หรือสำนักงานคณะกรรมการ ส่งเสริมการศึกษาเอกชน
- ๓) ทบทวน ปรับปรุง พัฒนา มาตรการส่งเสริมความปลอดภัยในสถานศึกษา เพื่อป้องกันการเกิดเหตุซ้ำ

๓.๑.๕ หน่วยงานที่ติดต่อขอความช่วยเหลือ

- ๑) ศูนย์ MOE Safety Center ของกระทรวงศึกษาธิการ
- ๒) สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด/สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัด/สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
- ๓) สถานพยาบาล
- ๔) ศูนย์ฉุกเฉิน โทร. ๑๖๖๙
- ๕) สถานีตำรวจในพื้นที่
- ๖) โรงพยาบาลจิตเวชในพื้นที่
- ๗) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่
- ๘) ศูนย์ช่วยเหลือสังคม (OSCC) โทร. ๑๓๐๐
- ๙) สายด่วนยาเสพติด (สถาบันธัญญารักษ์) โทร. ๑๑๖๕
- ๑๐) สายด่วนสำนักงาน ปปส. โทร. ๑๓๘๖

๓.๑.๖ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

- ๑) พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖
- ๒) พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๐
- ๓) พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาระดับเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐
- ๔) พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๖๒
- ๕) อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก
- ๖) อนุสัญญาว่าด้วยการขจัดแรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย (หมายเลขที่ ๑๘๒)

๓.๒ โรคระบาด โรคติดต่อในสถานศึกษา มลภาวะเป็นพิษ และอาหารเป็นพิษ

๓.๒.๑ นิยาม

โรคระบาด คือ โรคติดต่อหรือโรคที่ยังไม่ทราบสาเหตุของการเกิดโรคแน่ชัด ซึ่งอาจแพร่ ไปสู่ผู้อื่นได้อย่างรวดเร็วและกว้างขวาง หรือมีภาวะของการเกิดโรคมกติดกกว่าที่เคยเป็นมา

โรคติดต่อ คือ โรคที่เกิดจากเชื้อโรคหรือพิษของเชื้อโรคซึ่งสามารถแพร่โดยตรง หรือทางอ้อมมาสู่คน

มลภาวะเป็นพิษ คือ ภาวะของสภาพแวดล้อมที่มีองค์ประกอบไม่เหมาะสมต่อการนำมาใช้ประโยชน์แต่กลับเป็นพิษหรือเป็นอันตรายต่อสุขภาพ หรือก่อความรำคาญแก่มนุษย์

อาหารเป็นพิษ (Food poisoning) หมายถึง โรคติดต่อทางอาหารและน้ำชนิดหนึ่ง เกิดจากการรับประทานอาหารและน้ำที่ปนเปื้อนเชื้อโรคหรือสารพิษจากพืช สัตว์ สารเคมี และโลหะหนัก ส่งผลให้เกิดอาการคลื่นไส้ อาเจียน ถ่ายอุจจาระเหลวเป็นน้ำหรือมีมูกเลือดปน ปวดมวนท้อง อาจมีไข้ ปวดเมื่อยร่างกาย ปวดศีรษะ หรือผื่นขึ้นตามร่างกาย

โรคติดต่อทางอาหารและน้ำ (Food and water borne disease) หมายถึง โรคที่เกิดจากการรับประทานอาหารและน้ำที่ปนเปื้อนเชื้อโรค หรือสารพิษ ซึ่งอาจจะมีอยู่ตั้งแต่แรกในอาหารและน้ำ หรือปนเปื้อนภายหลังจากสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องของสุขวิทยาส่วนบุคคล เช่น โรคอุจจาระร่วง อาหารเป็นพิษ บิด อหิวาตกโรค และไทฟอยด์ เป็นต้น

๓.๒.๒ มาตรการการป้องกันเหตุ

๑) การรับสมัครนักเรียนเข้าเรียน โรงเรียนควรมีการคัดกรองนักเรียน เกี่ยวกับประวัติสุขภาพ โรคประจำตัว พฤติกรรมที่อาจจะไม่ปกติ ยาที่ต้องรับประทานเป็นประจำ เพื่อให้โรงเรียนสามารถดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ทันที

๒) โรงเรียนให้ความรู้ ความเข้าใจ จัดกิจกรรมเกี่ยวกับการป้องกันภัยที่ส่งผลต่อสุขภาพ เช่น โรคระบาด/โรคติดต่อในสถานศึกษา/มลภาวะเป็นพิษ/สุขลักษณะหรืออนามัย เป็นต้น

๓) ตรวจสอบสุขภาพนักเรียน ครู บุคลากรและเจ้าหน้าที่ในสถานศึกษา ผู้ประกอบการอาหาร ผู้ขายอาหาร ฯลฯ เป็นประจำ โดยหน่วยงานสาธารณสุขหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และควรมีสมาชิกที่ปรึกษา การตรวจสอบสุขภาพประจำตัวทุกคน กรณี นักเรียนมีโรคประจำตัวควรได้รับการดูแลจากแพทย์อย่างใกล้ชิด

๔) ผู้บริหารขอให้ครูประจำชั้น/ครูผู้สอน ประเมินและสังเกตพฤติกรรม อาการนักเรียนในทุกครั้ง ก่อนการสอนหรือทำกิจกรรม

๕) แจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการป้องกันโรคระบาด โรคติดต่อตามฤดูกาล มลภาวะเป็นพิษ

๖) โรงเรียนดำเนินการจัดระบบการสุขาภิบาลอาหารและปฏิบัติตามหลักการ “กินร้อน ช้อนกลาง ล้างมือ”

๓.๒.๓ มาตรการช่วยเหลือขณะเกิดเหตุ

๑) ผู้บริหาร/ครูสังเกตประเมินสถานการณ์ โดยการสังเกตอาการ หากมีอาการผิดปกติ ควรดูแล อย่างใกล้ชิด หากมีอาการรุนแรงให้ไปพบแพทย์ต้องให้ความช่วยเหลือเบื้องต้น แจ้งผู้ปกครองเพื่อรับทราบ

๒) กรณีเป็นโรคติดต่อ ให้คัดกรองและแยกผู้ที่มีความเสี่ยงออก เพื่อป้องกันการแพร่ระบาด หรือมีการระบาดมากให้ผู้บริหารสถานศึกษาพิจารณาปิดสถานศึกษา โดยขอคำแนะนำจากสถานพยาบาล หรือ สาธารณสุขในพื้นที่

๓) ประสานความร่วมมือหน่วยงาน/ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

๓.๒.๔ มาตรการหลังเกิดเหตุ

๑) ติดตามแก้ไขปัญหา ช่วยเหลือ เยียวยา พันฟู

๒) รายงานผลการดำเนินการแก้ไขปัญหาลือหายเยียวผ่านระบบ MOE Safety Center หรือ รายงานสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด หรือสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัด หรือสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

๓) ทบทวน ปรับปรุง พัฒนา มาตรการส่งเสริมความปลอดภัยในสถานศึกษา เพื่อป้องกันการเกิดเหตุซ้ำ

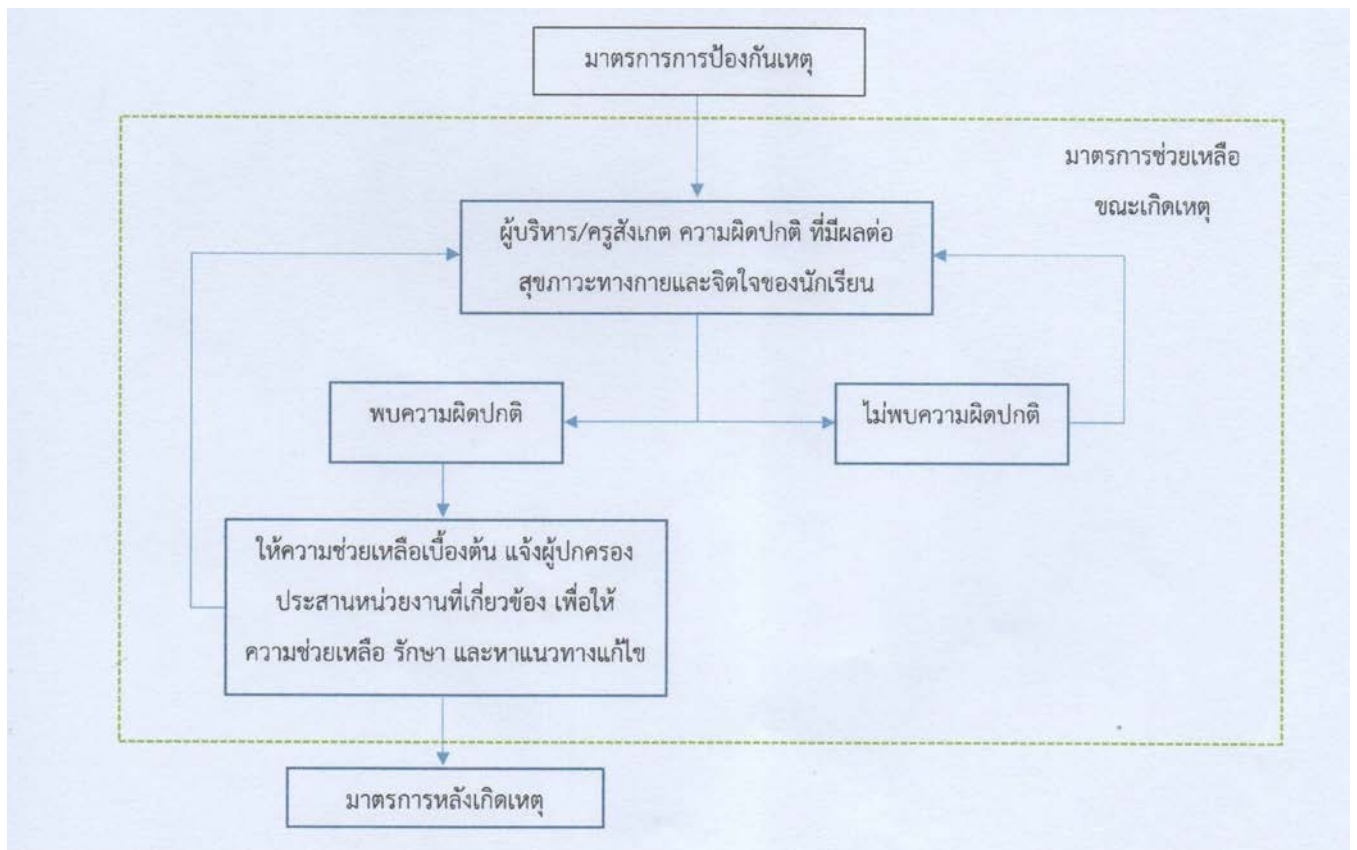
๓.๒.๕ หน่วยงานที่ติดต่อขอความช่วยเหลือ

- ๑) ศูนย์ MOE Safety Center ของกระทรวงศึกษาธิการ
- ๒) สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด/สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัด/สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
 - ๓) สถานพยาบาลใกล้เคียง
 - ๔) ศูนย์ฉุกเฉิน โทร. ๑๖๖๙
 - ๕) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพในตำบล
 - ๖) โรงพยาบาลในพื้นที่
 - ๗) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่

๓.๒.๖ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

- ๑) พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘
- ๒) ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ชื่อและอาการสำคัญของโรคติดต่ออันตราย (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๓

๓.๒.๗ แนวทางการคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียน ภัยที่เกิดจากผลกระทบต่อสุขภาวะทางกายและจิตใจ

๓.๓ ภัยอื่น ๆ

๓.๓.๑ นิยาม

ภัยอื่น ๆ หมายถึง ภัยนอกเหนือจากที่กล่าวมาแล้ว ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนหรือสถานศึกษา ซึ่งก่อให้เกิดอันตรายแก่นักเรียนหรือเกิดผลกระทบต่อสถานศึกษาทางด้านสุขภาวะทางกายและจิตใจ

๓.๓.๒ ขั้นตอนการคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียน มาตรการการป้องกันเหตุ มาตรการช่วยเหลือขณะเกิดเหตุ มาตรการหลังเกิดเหตุ ดำเนินการเช่นเดียวกับ ภัยที่เกิดจากผลกระทบต่อสุขภาวะทางกาย และจิตใจ

เอกสารอ้างอิง

คู่มือการจัดทำแนวทางการคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียนสำหรับโรงเรียนเอกชน ปี ๒๕๖๖
สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ